

РЕГЛАМЕНТ (ЕИО) № 1408/71 НА СЪВЕТА

от 14 юни 1971 година

за прилагането на схеми за социално осигуряване на заети лица и членове на техните семейства, които се движат в рамките на Общността

Съдържание

ДЯЛ I:	ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ (членове 1—12).....	28
ДЯЛ II:	ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПРИЛОЖИМОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО (членове 13—17).....	32
ДЯЛ III:	ОСОБЕНИ РАЗПОРЕДБИ ВЪВ ВРЪЗКА С РАЗЛИЧНИТЕ КАТЕГОРИИ ОБЕЗЩЕТЕНИЯ.....	35
Глава 1:	Болест и майчинство	
Раздел 1:	Общи разпоредби (член 18)	35
Раздел 2:	Работници и членове на техните семейства (членове 19—24)	35
Раздел 3:	Безработни лица и членове на техните семейства (член 25)	36
Раздел 4:	Лица, претендиращи за пенсия и членове на техните семейства (член 26)	37
Раздел 5:	Пенсионери и членове на техните семейства (член 27—34).....	37
Раздел 6:	Разни разпоредби (член 35)	39
Раздел 7:	Възстановяване на разходи между институциите (член 36)	39
Глава 2:	Инвалидност	
Раздел 1:	Работници, които са субекти само на законодателства, съгласно които размерът на обезщетенията за инвалидност не зависи от продължителността на осигурителните периоди (членове 37—39) ...	39
Раздел 2:	Работници, които са субекти само на законодателства, съгласно които размерът на обезщетението за инвалидност зависи от продължителността на осигурителните периоди, или са субекти на законодателства от този тип и от типа, посочен в раздел 1 (член 40)...	40
Раздел 3:	Увеличаване на степента на инвалидност (член 41)	40
Раздел 4:	Възобновяване на предоставянето на обезщетения след спиране или прекратяване — Преобразуване на обезщетения за инвалидност в обезщетения за старост (членове 42 и 43).....	41
Глава 3:	Старост и смърт (пенсии) (членове 44—51)	42
Глава 4:	Трудови злополуки и професионална болест	
Раздел 1:	Право на обезщетения (членове 52—59)	45
Раздел 2:	Усложняване на професионална болест, за която е отпуснато обезщетение (член 60)	47
Раздел 3:	Разни разпоредби (членове 61 и 62)	48
Раздел 4:	Възстановяване на разходи между институциите (член 63)	48
Глава 5:	Помощи при смърт (членове 64—66).....	48
Глава 6:	Безработица	
Раздел 1:	Общи разпоредби (членове 67 и 68)	49
Раздел 2:	Безработни лица, които отиват в държава-членка, различна от компетентната държава (членове 69 и 70)	50
Раздел 3:	Безработни лица, които по време на последната си заетост са пребивавали в държава-членка, различна от компетентната държава (член 71)	50

Глава 7:	Семейни обезщетения и семейни помощи за заети и безработни лица	
Раздел 1:	Общи разпоредби (член 72)	51
Раздел 2:	Работници и безработни лица, чиито семейства пребивават в държава-членка, различна от компетентната държава (членове 73—76)	51
Глава 8:	Обезщетения за деца на издръжка на пенсионери и обезщетения за сираци (членове 77—79)	52
ДЯЛ IV:	АДМИНИСТРАТИВНА КОМИСИЯ ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ НА РАБОТНИЦИ МИГРАНТИ (членове 80 и 81)	54
ДЯЛ V:	КОНСУЛТАТИВЕН КОМИТЕТ ПО СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ НА РАБОТНИЦИ МИГРАНТИ (членове 82 и 83).....	55
ДЯЛ VI:	РАЗЛИЧНИ РАЗПОРЕДБИ (членове 84—93)	56
ДЯЛ VII:	ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ (членове 94—99)	57

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ,

като взе предвид Договора за създаване на Европейската икономическа общност, и по-специално членове 2, 7 и 51 от него,

като взе предвид предложенията на Комисията, изготвени след консултации с Административната комисия за социално осигуряване на работници мигранти ⁽¹⁾,

като взе предвид становищата на Асамблеята ⁽²⁾,

като взе предвид становищата на Икономическия и социален комитет ⁽³⁾,

като има предвид все по-очевидната необходимост от общо преизглеждане на Регламент № 3 на Съвета ⁽⁴⁾ за социалното осигуряване на работници мигранти, както в светлината на практическия опит в прилагането му от 1959 г. насам, така и в резултат на извършените изменения в националните законодателства;

като има предвид, че съществуващите разпоредби за координация като цяло могат да бъдат едновременно развивани, усъвършенствани и в известна степен опростени, като се вземат под внимание съществуващите значителни различия между националните законодателства за социално осигуряване;

като има предвид, че в интерес на работниците, включително пограничните работници, сезонните работници и моряците, в момента е целесъобразно всички основни разпоредби за прилагане на член 51 от Договора да се обединят в единен законодателен акт;

като има предвид, че поради съществуващите значителни различия между националните законодателства по отношение на лицата, за които те се прилагат, е препоръчително да се установи принципът, че регламентът се прилага за всички граждани на държавите-членки, които са осигурени по схеми за социално осигуряване на заети лица;

като има предвид, че разпоредбите за координиране на националните законодателства в областта на социалното осигуряване спадат към свободното движение на работници граждани на държавите-членки и за целта следва да допринасят за подобряване на техния жизнен стандарт и условия за заетост чрез гарантиране в рамките на Общността, на първо място, на равно третиране на всички граждани на държавите-членки съгласно различните национални законодателства, и на второ място, социално-осигурителни обезщетения за работниците и лицата на тяхна издръжка, независимо от мястото им на заетост или пребиваване;

като има предвид, че тези цели трябва да се постигнат по-конкретно чрез сумиране на всички периоди, които се вземат под внимание съгласно различните национални законодателства с оглед придобиване и запазване на правото на обезщетения и за изчисляване на размера на обезщетенията, и чрез предоставянето на обезщетения за различните категории лица, включени в приложното поле на регламента, независимо от мястото им на пребиваване в рамките на Общността;

като има предвид, че приетите разпоредби за координация при прилагането на разпоредбите на член 51 от Договора трябва да гарантират придобитите права и предимства на работниците, които се движат в рамките на Общността, без това да поражда неоснователно натрупване на обезщетения;

като има предвид, че за целта лицата, които имат право на обезщетения за инвалидност, старост и смърт (пенсии), трябва да могат да ползват всички полагащи им се обезщетения в различните държави-членки; като има предвид, че въпреки това, за да се избегне неоснователно натрупване на обезщетения, което би могло

⁽¹⁾ ОВ 194, 28.10.1966 г., стр. 3333/66 и ОВ С 95, 21.9.1968 г., стр. 18.

⁽²⁾ ОВ С 10, 14.2.1968 г., стр. 30 и ОВ С 135, 14.12.1968 г., стр. 4.

⁽³⁾ ОВ 64, 5.4.1967 г., стр. 1009/67 и ОВ С 21, 20.2.1969 г., стр. 18.

⁽⁴⁾ ОВ 30, 16.12.1958 г., стр. 561/58.

да настъпи по-конкретно от дублирането на осигурителни периоди и други приравнени към тях периоди, е необходимо обезщетенията да се ограничават до най-голямата сума, която би била дължима на работник от една от тези държави, ако цялата му трудова дейност е преминала в тази държава;

като има предвид, че за да се осигури мобилност на работната сила при подобрени условия, е необходимо да се гарантира по-тясна координация между осигурителните схеми за безработица и схемите за подпомагане при безработица на всички държави-членки; като има предвид, че поради това е особено подходящо, с оглед улесняване на търсенето на работа в различните държави-членки, на даден безработен да се отпускат за ограничен период от време обезщетенията за безработица, предвидени от законодателството на държавата-членка, чийто субект е бил последно;

като има предвид, че е желателно да се усъвършенства системата, предвидена в Регламент № 3, уреждащ семейните обезщетения в случай на разделени семейства, както по отношение на категориите лица, които следва да имат право на такива обезщетения, така и по отношение на механизма за отпускането им;

като има предвид, че с оглед на проблемите, свързани с безработицата, е целесъобразно правото на семейни обезщетения да се разшири и да включва членовете на семействата на безработни лица, които пребивават в държава-членка, различна от държавата, която е отговорна за изплащането на обезщетенията за безработица;

като има предвид, че освен това следва да се премахнат съществуващите ограничения за отпускането на семейни обезщетения, и че за да се гарантира изплащане на обезщетения за издръжката на членовете на разделени семейства, отделно от факта, че целта на тези обезщетения е да се насърчава прираста на населението, би било препоръчително да се определят общи правила за всички държави-членки и усилията в тази насока следва да продължават; но предвид големите различия между националните законодателства, следва да се приеме решение, което да отчети това положение: изплащане на семейни обезщетения в страната на упражняване на заетост по отношение на пет страни и изплащане на семейни помощи в страната по пребиваване на членовете на семейството, когато страната на упражняване на заетост е Франция;

като има предвид, че по аналогия на решенията, съдържащи се в Регламент (ЕИО) № 1612/68 на Съвета ⁽¹⁾ от 15 октомври 1968 г. за свободно движение на работници в рамките на Общността, е желателно да се създаде консултативен комитет, състоящ се от представители на работниците и работодателите, който да разглежда проблемите, с които се занимава Административната комисия;

като има предвид, че настоящият регламент може да замени разпоредбите, предвидени в член 69, параграф 4 от Договора за създаване на Европейската общност за въглища и стомана,

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ДЯЛ I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1

Определения

За целите на настоящия регламент:

а) „работник“ означава:

- i) съобразно ограниченията, посочени в приложение V, всяко лице, което задължително или доброволно за продължително време е осигурено за един или повече от социалните рискове, обхванати от клоновете на схема за социално осигуряване на заети лица;
- ii) всяко лице, което е задължително осигурено за един или повече от осигурителните случаи, обхванати от разглежданите в настоящия регламент клонове на социално осигуряване, съгласно схема за социално осигуряване на всички пребиваващи лица или на цялото работещо население, ако лицето:

— може да се определи като заето лице, в зависимост от начина на управление или финансиране на такава схема, или

— ако не отговаря на тези критерии, задължително или доброволно за продължително време е осигурено за друг, посочен в приложение V осигурен социален риск, съгласно схема за заети лица;

iii) всяко лице, което е доброволно осигурено за един или повече от осигурените социални рискове, обхванати от клоновете, разглеждани в настоящия регламент, съгласно схема за социално осигуряване на държава-членка за заети лица или за всички пребиваващи лица, или за определени категории пребиваващи лица, ако лицето е било задължително осигурено за същия осигурен социален риск съгласно схема за заети лица на същата държава-членка;

б) „пограничен работник“ означава всяко заето лице, което е заето на територията на дадена държава-членка, но пребивава на територията на друга държава-членка, в която по правило се връща ежедневно или поне веднъж седмично; въпреки това, пограничен работник, който е командирован другаде на територията на същата или друга държава-членка от предприятието, в което обичайно работи, и поради това командироване

⁽¹⁾ ОВ 259, 19.10.1968 г., стр. 2.

- е възпрепятстван да се връща ежедневно или поне веднъж седмично на мястото на пребиваването си, запазва статута си на пограничен работник за срок от не повече от четири месеца;
- в) „сезонен работник“ означава всеки работещ, който отива на територията на държава-членка, различна от тази, в която пребивава, за да извършва там работа от сезонен характер за предприятие или работодател от тази държава за срок, който в никакъв случай не може да надвишава осем месеца, и който пребивава на територията на споменатата държава през целия срок на работата си; приема се, че работа от сезонен характер е работа, която, поради своята зависимост от смяната на годишните времена, автоматично се повтаря всяка година;
- г) „бежанец“ има значението, определено в член 1 от Конвенцията за статута на бежанците, подписана в Женева на 28 юли 1951 г.;
- д) „лице без гражданство“ има значението, определено в член 1 от Конвенцията за статута на лицата без гражданство, подписана в Ню Йорк на 28 септември 1954 г.;
- е) „член на семейството“ означава всяко лице, което е определено или признато за член на семейството, или е определено като член на домакинството от законодателството, съгласно което се предоставят обезщетенията, или в случаите, посочени в член 22, параграф 1, буква а) и член 39, от законодателството на държавата-членка, на чиято територия лицето пребивава; въпреки това, когато съгласно посочените законодателства за член на семейството или за член на домакинството се счита само лице, което живее под един и същи покрив с работника, това условие се счита за изпълнено, ако въпросното лице е главно на издръжка на този работник;
- ж) „преживяло лице“ означава всяко лице, което е определено или признато за такова от законодателството, съгласно което се отпускат обезщетенията; въпреки това, когато съгласно въпросното законодателство за преживяло лице се счита само лице, което е живяло под един и същи покрив с починалия работник, това условие се счита за изпълнено, ако лицето е било главно на издръжка на починалия работник;
- з) „пребиваване“ означава обичайното пребиваване;
- и) „престой“ означава временно пребиваване;
- й) „законодателство“ означава законите, наредбите и други разпоредби, както и всички настоящи или бъдещи мерки за прилагане на всяка държава-членка, които се отнасят за клоновете и схемите на социално осигуряване, предвидени в член 4, параграфи 1 и 2;
- Терминът изключва разпоредби на съществуващи или бъдещи колективни споразумения, независимо дали те са били, или не са били предмет на решение на органите, което ги прави задължителни или разширява техния обхват. Въпреки това, когато такива колективни споразумения служат за изпълнение на изискване за осигуряване, съгласно посочените в предходната алинея закони и наредби, това ограничение може по всяко време да се премахне с декларация на съответната държава-членка, в която се посочват схемите от такъв род, за които се прилага настоящият регламент. За тази декларация се извършва нотифициране и тя се публикува в съответствие с разпоредбите на член 96. Разпоредбите на предходната алинея нямат ефект на освобождаване от задължението за прилагане на разпоредбите на настоящия регламент за схемите, за които са се прилагали разпоредбите на Регламент № 3.
- к) „конвенция за социално осигуряване“ означава всеки двустранен или многостранен акт, който специално обвързва или ще обвързва две или повече държави-членки, както и всеки друг многостранен акт, който обвързва или ще обвързва най-малко две държави-членки и една или повече други държави в областта на социалното осигуряване за всички или за част от клоновете и схемите, определени в член 4, параграф 1 и 2, заедно със сключените, съгласно посочените актове, споразумения от всякакво естество;
- л) „компетентен орган“ означава, за всяка държава-членка, министърът, министрите или друг равностоен орган, който отговаря за схемите на социално осигуряване на цялата или на част от територията на въпросната държава;
- м) „административна комисия“ означава комисията, посочена в член 80;
- н) „институция“ означава, за всяка държава-членка, органът или институцията, които отговарят за прилагане на цялото или на част от законодателството;
- о) „компетентна институция“ означава:
- i) институцията, при която заинтересованото лице е осигурено в момента на подаване на заявлението за обезщетение; или
  - ii) институцията, от която заинтересованото лице има право или би имало право да получи обезщетение, ако то или член, или членове на семейството му пребивават на територията на държавата-членка, в която се намира институцията; или
  - iii) институцията, която е определена от компетентния орган на съответната държава-членка; или
  - iv) при схема, свързана с отговорност на работодателя, за обезщетенията, посочени в член 4, параграф 1 — съответният работодател или осигурител, или, при неизправност от тяхна страна, орган, определен от компетентния орган на съответната държава-членка;

- п) „институция по мястото на пребиваване“ и „институция по мястото на престой“ означава съответно институцията, която е компетентна да предоставя обезщетения по мястото на пребиваване на заинтересованото лице, и институцията, която е компетентна да предоставя обезщетения по мястото на престой на заинтересованото лице, съгласно прилаганото от тази институция законодателство или, когато не съществува такава институция, институцията, определена от компетентния орган на въпросната държава-членка;
- р) „компетентна държава“ означава държавата-членка, на чиято територия се намира компетентната институция;
- с) „осигурителни периоди“ означава периодите, през които са внасяни вноски или периодите на заетост, които се определят или признават за осигурителни периоди от законодателството, съгласно което са завършени или се считат за завършени, както и всички приравнени на тях периоди, когато съгласно упоменатото законодателство се считат за равностойни на осигурителни периоди;
- т) „периоди на заетост“ означава периодите, които са определени или признати като такива от законодателството, съгласно което са завършени, както и всички приравнени на тях периоди, когато съгласно споменатото законодателство се считат за равностойни на периоди на заетост;
- у) „обезщетения“ и „пенсии“ означава всички обезщетения и пенсии, включително всички техни елементи, които съобразно разпоредбите на дял III се изплащат от обществени фондове, увеличения от осъвременяване и допълнителни начисления, както и еднократни обезщетения, които могат да се изплащат вместо пенсии, и плащания под формата на възстановяване на вноски;
- ф) i) „семеини обезщетения“ означава всички парични обезщетения и обезщетенията в натура, които са предназначени за посрещане на семеини разходи съгласно законодателството, предвидено в член 4, параграф 1, буква з), без посочените в приложение I специални помощи за раждане на дете;
- ii) „семеини помощи“ означава периодични парични обезщетения, които се отпускат изключително според броя и, когато е целесъобразно, възрастта на членовете на семейството;
- х) „помощи при смърт“ означава всяко еднократно плащане в случай на смърт, без еднократните обезщетения, посочени в буква у).

Член 2

Лица, включени в приложното поле

1. Настоящият регламент се прилага за работници, които са или са били субекти на законодателството на една или повече държави-членки, и които са граждани на една от държавите-членки, или които са лица без гражданство, или бежанци, които пребивават на територията на една от държавите-членки, както и за членовете на техните семейства и преживелите ги лица.

2. В допълнение, настоящият регламент се прилага за преживелите лица на работници, които са били субекти на законодателството на една или повече държави-членки, независимо от националността им, когато преживелите ги са граждани на една от държавите-членки или са лица без гражданство, или бежанци, които пребивават на територията на една от държавите-членки.

3. Настоящият регламент се прилага за държавни служители и за приравнени на тях лица съгласно приложимото законодателство, когато те са или са били субекти на законодателството на държава-членка, за която се прилага настоящият регламент.

Член 3

Еднакво третиране

1. Съобразно особените разпоредби на настоящия регламент лицата, които пребивават на територията на една от държавите-членки, за които се прилага настоящият регламент, подлежат на същите задължения и се ползват със същите обезщетения съгласно законодателството, на която и да е държава-членка, както гражданите на съответната държава.

2. Разпоредбите на параграф 1 се прилагат за правото на избор на членове на органите на социално-осигурителни институции или на участие в тяхното номиниране, но не засягат законодателните разпоредби, на която и да е държава-членка за избираемост или методите за номиниране.

3. Ако в приложение II не е предвидено друго, разпоредбите на конвенциите за социално осигуряване, които остават в сила съгласно член 7, параграф 2, буква в) и разпоредбите на сключените конвенции съгласно член 8, параграф 1 се прилагат за всички лица, за които се прилага настоящият регламент.

Член 4

Уредени въпроси

1. Настоящият регламент се прилага за цялото законодателство, което се отнася до следните клонове на социално осигуряване:

- а) обезщетения за болест и майчинство;
- б) обезщетения за инвалидност, включително обезщетенията за поддържане или подобряване на способността за придобиване на доходи;
- в) обезщетения за старост;
- г) обезщетения за преживелите лица;
- д) обезщетения при трудова злополука и професионална болест;
- е) помощи при смърт;
- ж) обезщетения при безработица;
- з) семеини обезщетения.

2. Настоящият регламент се прилага за всички общи и специални схеми на социално осигуряване, независимо дали с, или без плащане на лични вноски, и за схеми, които касаят отговорността на работодател или собственик на кораб за обезщетенията, посочени в параграф 1.

3. Въпреки това, разпоредбите на дял III от настоящия регламент не засягат законодателните разпоредби на никоя държава-членка относно отговорността на собствениците на кораби.

4. Настоящият регламент не се прилага за социално и медицинското подпомагане, за схеми на обезщетения за пострадали от войни или последици от тях, или за специални схеми за държавни служители и приравнени на тях лица.

Член 5

Декларации от държавите-членки за приложното поле на настоящия регламент

Държавите-членки посочват законодателството и схемите по член 4, параграфи 1 и 2, минималните обезщетения по член 50 и обезщетенията по членове 77 и 78 в декларации, които подлежат на нотифициране и публикуване в съответствие с член 96.

Член 6

Конвенции за социално осигуряване, които се заменят с настоящия регламент

Съобразно разпоредбите на членове 7, 8 и член 46, параграф 4, настоящият регламент заменя, по отношение на уредените от него лица и въпроси, разпоредбите на всяка конвенция за социално осигуряване, която обвързва:

- а) изключително две или повече държави-членки, или
- б) най-малко две държави-членки и една или повече други държави, когато в уреждането на съответните случаи не участва институция на една от последно споменатите държави.

Член 7

Международни разпоредби, които не се засягат от разпоредбите на настоящия регламент

1. Настоящият регламент не засяга задълженията, произтичащи от:

- а) влязла в сила конвенция, след ратификация от една или повече държави-членки, която е приета от Международната конференция по труда;
- б) Европейските временни споразумения за социално осигуряване от 11 декември 1953 г., сключени между държавите-членки и Съвета на Европа.

2. Независимо от разпоредбите на член 6, продължават да се прилагат:

- а) Споразумението от 27 юли 1950 г. за социално осигуряване на лицата, осигуряващи превоз по река Рейн, преразгледано на 13 февруари 1961 г.;
- б) Европейската конвенция от 9 юли 1956 г. за социално осигуряване за работниците в международния транспорт;
- в) изброените в приложение II конвенции за социално осигуряване.

Член 8

Сключване на конвенции между държави-членки

1. При възникване на необходимост, две или повече държави-членки могат да сключват помежду си конвенции въз основа на принципите и в духа на настоящия регламент.

2. Всяка държава-членка нотифицира, в съответствие с разпоредбите на член 96, параграф 1, всяка сключена конвенция с друга държава-членка съгласно разпоредбите на параграф 1.

Член 9

Допускане до доброволно или незадължително продължено осигуряване

1. Разпоредбите на законодателството на която и да е държава-членка, съгласно които придобиването на правото на доброволно или незадължително продължено осигуряване зависи от пребиваването на територията на тази държава, не се прилагат за пребиваващи лица на територията на друга държава-членка, при условие че в определен период от предишната им трудова дейност са били субекти на законодателството на първата държава.

2. Когато, съгласно законодателството на дадена държава-членка, придобиването на право на доброволно или незадължително продължено осигуряване зависи от завършването на осигурителни периоди, всички завършени такива периоди съгласно законодателството на друга държава-членка се вземат предвид, доколкото е необходимо, като завършени съгласно законодателството на първата държава.

Член 10

Отмяна на клаузите за пребиваване — Ефект на задължителното осигуряване върху възстановяването на вноски

1. Ако в настоящия регламент не е предвидено друго, придобитите съгласно законодателството на една или повече държави-членки парични обезщетения за инвалидност, старост или на преживели лица, пенсия за трудова злополука или професионална болест и помощи при смърт не подлежат на никакво намаление, изменение, спиране, прекратяване или конфискация, заради факта, че получателят пребивава на територията на държава-членка, различна от тази, в която се намира институцията, която отговаря за изплащането на обезщетенията.

Разпоредбите на предходната алинея важат и за отпусканите еднократни обезщетения при повторна женитба на преживял съпруг, който е имал право на наследствена пенсия.

2. Когато съгласно законодателството на държава-членка възстановяването на вноски зависи от това заинтересованото лице да е престанало да подлежи на задължително осигуряване, това условие не се счита за изпълнено, ако заинтересованото лице подлежи на задължително осигуряване като работещ съгласно законодателството на друга държава-членка.

Член 11

Осъвременяване на обезщетения

За дължимите обезщетения съгласно законодателството на дадена държава-членка се прилагат предвидените от това законодателство правила за осъвременяване, съгласно разпоредбите на настоящия регламент.

Член 12

Предотвратяване на натрупване на обезщетения

1. Настоящият регламент не може нито да предоставя, нито да запазва правото на няколко обезщетения от един и същи вид за

един и същи период на задължително осигуряване. Въпреки това, тази разпоредба не важи за обезщетения при инвалидност, старост, смърт (пенсии) или професионална болест, които се отпускат от институциите на две или повече държави-членки в съответствие с разпоредбите на член 41, член 43, параграфи 2 и 3, членове 46, 50 и 51 или член 60, параграф 1, буква б).

2. Позоваване на законодателните разпоредби на държава-членка за намаляване, спиране или прекратяване на обезщетения в случаи на натрупване на други социално-осигурителни обезщетения или други доходи може да се извършва, дори и когато такива обезщетения са придобити съгласно законодателството на друга държава-членка, или когато такъв доход възниква на територията на друга държава-членка. Въпреки това, тази разпоредба не се прилага, когато заинтересованото лице получава обезщетения от един и същи вид за инвалидност, старост, смърт (пенсии) или професионална болест, които са отпуснати от институциите на две или повече държави-членки в съответствие с разпоредбите на членове 46, 50, 51 или член 60, параграф 1, буква б).

3. В случай на лице, което получава обезщетения за инвалидност или предварителни обезщетения за старост, и което упражнява професионална или търговска дейност, срещу това лице може да се извършва позоваване на законодателните разпоредби на дадена държава-членка за намаляване, спиране или прекратяване на обезщетения, дори и когато лицето упражнява дейността си на територията на друга държава-членка.

4. Платима съгласно нидерландското законодателство пенсия за инвалидност, когато съгласно член 57, параграф 3, буква в) или член 60, параграф 2, буква а) нидерландската институция е длъжна да участва и в разноските за отпуснати съгласно законодателството на друга държава-членка обезщетения за професионална болест, може да се намалява с дължимата сума спрямо институцията на другата държава-членка, която отговаря за отпускането на обезщетенията за професионална болест.

ДЯЛ II

ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПРИЛОЖИМОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

Член 13

Общи правила

1. Работник, за когото се прилага настоящият регламент, е субект на законодателството само на една държава-членка. Това законодателство се определя в съответствие с разпоредбите на настоящия дял.

2. Съобразно разпоредбите на членове 14—17:

а) работник, който е нает на работа на територията на една държава-членка, е субект на законодателството на тази

държава, дори и ако пребивава на територията на друга държава-членка, или ако седалището или мястото на стопанска дейност на предприятието или лицето, което го е наело на работа, се намира на територията на друга държава-членка;

б) работник, който е нает на работа на борда на плавателен съд, плаващ под флага на държава-членка, е субект на законодателството на тази държава;

в) държавните служители и приравнените на тях лица са субекти на законодателството на държавата-членка, на което се подчинява администрацията, в която работят;

г) работник, който е мобилизиран или повторно мобилизиран на служба в армията или на цивилна служба от дадена държава-членка, е субект на законодателството на тази държава; ако съгласно това законодателство правото на обезщетение зависи от завършването на осигурителни периоди преди постъпване или след освобождаване от такава военна или цивилна служба, завършените осигурителни периоди съгласно законодателството на която и да е друга държава-членка се вземат предвид, доколкото е необходимо, като че те са били завършени осигурителни периоди съгласно законодателството на първата държава.

Член 14

Особени правила

1. Разпоредбите на член 13, параграф 2, буква а) се прилагат при съблюдаване на следните изключения и обстоятелства:

а) i) работник, който е нает на работа на територията на държава-членка от предприятие, в което обичайно работи, който е командирован от това предприятие на територията на друга държава-членка да извършва работа там за въпросното предприятие, продължава да бъде субект на законодателството на първата държава-членка, при условие че очакваната продължителност на въпросната работа не надвишава дванадесет месеца, и че лицето не е изпратено да замести друг работник, чийто срок на командироване е изтекъл;

ii) ако поради непредвидими обстоятелства продължителността на работата, която трябва да се извърши, превишава първоначално очакваната продължителност и превишава 12 месеца, законодателството на първата държава-членка продължава да се прилага до завършването на въпросната работа, при условие че е налице съгласие от страна на компетентния орган на държавата-членка, на чиято територия е командировано заинтересованото лице или от страна на определената от този орган институция; такова съгласие трябва да се поиска преди края на първоначалния дванадесетмесечен срок. Въпреки това, такова съгласие не може да се дава за срок, по-голям от дванадесет месеца;

б) работник, който е нает на работа в областта на международния транспорт в територията на две или повече държави-членки като член на екипажа на предприятие, което за своя или за чужда сметка извършва услуги по международен железопътен, автомобилен, въздушен или речен превоз на пътници или стоки, и чието седалище или място на стопанска дейност се намира на територията на държава-членка, е субект на

законодателството на последно споменатата държава при следните ограничения:

i) когато посоченото предприятие има клон или представителство на територията на друга държава-членка, различна от тази, в която се намира седалището или мястото му на стопанска дейност, работещ, който е нает на работа в такъв клон или представителство, е субект на законодателството на държавата-членка, на чиято територия се намира съответният клон или представителство;

ii) когато работник е нает на работа предимно на територията на държавата-членка, в която пребивава, той е субект на законодателството на тази държава, дори и ако предприятието, за което работи, няма седалище, място на стопанска дейност, клон или представителство на тази територия;

в) работник, различен от този, който е нает на работа в сферата на международния транспорт, който обичайно упражнява дейността си на територията на две или повече държави-членки, е субект:

i) на законодателството на държавата-членка, в която пребивава, ако отчасти упражнява дейността си на тази територия, или ако работи за няколко предприятия или няколко работодатели, чиито седалища или места на стопанска дейност се намират на територията на различни държави-членки;

ii) на законодателството на държавата-членка, на чиято територия се намира седалището или мястото на стопанска дейност на наелото го на работа предприятие или физическо лице, ако работникът не пребивава на територията на нито една от държавите-членки, в които упражнява дейността си;

г) работник, който е нает на работа на територията на една държава-членка от предприятие, чието седалище или място на стопанска дейност се намира на територията на друга държава-членка, и който прекосява общата граница между тези държави, е субект на законодателството на държавата-членка, на чиято територия се намира седалището или мястото на стопанска дейност на предприятието.

2. Разпоредбите на член 13, параграф 2, буква б) се прилагат при съблюдаване на следните изключения и обстоятелства:

а) работник, който е нает на работа от предприятие, в което обичайно работи, или на територията на държава-членка, или на борда на плавателен съд, плаващ под флага на държава-членка,

който е командирован от това предприятие на борда на плавателен съд, плаващ под флага на друга държава-членка, за да извършва работа там за това предприятие, съобразно условията, предвидени в параграф 1, буква а), продължава да бъде субект на законодателството на първата държава-членка;

- б) работник, който, без да е обичайно нает на работа по море, извършва работа в териториалните води или в пристанище на държава-членка на борда на плавателен съд, плаващ под флага на друга държава-членка, но не е член на екипажа на плавателния съд, е субект на законодателството на първата държава;
- в) работник, който е нает на работа на борда на плавателен съд, плаващ под флага на държава-членка, и който получава възнаграждение за тази работа от предприятие или лице, чието седалище или място на стопанска дейност се намира на територията на друга държава-членка, е субект на законодателството на последно споменатата държава, ако въпросният работещ пребивава на територията на тази държава; предприятието или лицето, което изплаща възнаграждението се счита за работодател по смисъла на споменатото законодателство.

3. Законодателните разпоредби на държава-членка, съгласно които пенсионер, който упражнява професионална или търговска дейност, не подлежи на задължително осигуряване за тази дейност, се прилагат и за пенсионер, чиято пенсия е придобита съгласно законодателството на друга държава-членка.

Член 15

Правила за доброволно осигуряване или незадължително продължено осигуряване

1. Разпоредбите на членове 13 и 14 не се прилагат за доброволно осигуряване или незадължително продължено осигуряване.

2. Когато прилагането на законодателството на две или повече държави-членки води до припокриване на осигуряване:

— съгласно схема за задължително осигуряване и една или повече схеми за доброволно или незадължително продължено осигуряване, заинтересованото лице подлежи само на схемата за задължително осигуряване,

— съгласно две или повече схеми за доброволно или незадължително продължено осигуряване, заинтересованото лице може да се включи само в избраната от него схема за доброволно или незадължително продължено осигуряване.

3. Въпреки това, по отношение на инвалидност, старост и смърт (пенсии), заинтересованото лице може да се включи в схемата за доброволно или незадължително продължено осигуряване на

дадена държава-членка, дори и ако лицето задължително подлежи на законодателството на друга държава-членка дотолкова, доколкото такова припокриване е изрично или косвено допустимо от първата държава-членка

Заинтересованото лице, което подава заявление за включване в схема за доброволно или незадължително продължено осигуряване в държава-членка, чието законодателство в допълнение към такова осигуряване предвижда и допълнително осигуряване по избор, може да се включи само в последно посочената осигурителна схема.

Член 16

Особени правила за лица, които са заети на работа в дипломатически мисии и консулски служби, и за служители от помощния персонал на Европейските общности

1. Разпоредбите на член 13, параграф 2, буква а) се прилагат за лицата, които са наети на работа в дипломатически мисии и консулски служби, както и за личния домакински персонал на представителите на такива мисии и служби.

2. Въпреки това, работниците по параграф 1, които са граждани на акредитиращата или на изпращащата държава-членка, могат да изберат да бъдат субекти на законодателството на тази държава. Това право на избор може да се подновява в края на всяка календарна година и няма обратна сила.

3. По отношение на други разпоредби, освен тези, които се отнасят за семейни издръжки, чието отпускане се урежда от приложимите условия за наемане на работа на служители от помощния персонал на Европейските общности, тези служители могат да избират да бъдат субекти на законодателството на държавата-членка, на чиято територия са наети на работа, на законодателството на държавата-членка, чийто субект последно са били или на законодателството на държавата-членка, чиито граждани са. Това право на избор, което може да се упражнява само веднъж, влиза в сила от деня на постъпване на работа.

Член 17

Изключения от разпоредбите на членове 13—16

Две или повече държави-членки или компетентните органи на тези държави могат, по общо споразумение, да предвиждат изключения от разпоредбите на членове 13—16 в интерес на определени работници или категории работници лица.

ДЯЛ III

ОСОБЕНИ РАЗПОРЕДБИ ВЪВ ВРЪЗКА С РАЗЛИЧНИТЕ КАТЕГОРИИ ОБЕЗЩЕТЕНИЯ

ГЛАВА 1

БОЛЕСТ И МАЙЧИНСТВО

Раздел 1

Общи разпоредби

Член 18

Сумиране на осигурителни периоди

1. Компетентната институция на държава-членка, според чието законодателство придобиването, запазването или възстановяването на правото на обезщетения зависи от завършването на осигурителни периоди, отчита, доколкото е необходимо, завършените осигурителни периоди съгласно законодателството на друга държава-членка като завършени съгласно прилаганото от нея законодателство.

2. Разпоредбите на параграф 1 се прилагат за сезонни работници, дори и за периоди преди евентуално прекъсване на осигуряването, които превишават допустимия период съгласно законодателството на компетентната държава, но при условие че няма прекъсване на осигуряването на съответния работник за срок повече от четири месеца.

Раздел 2

Работници и членове на техните семейства

Член 19

Пребиване в държава-членка, различна от компетентната държава — Общи правила

1. Работник, който пребивава на територията на държава-членка, различна от компетентната държава и който отговаря на предвидените от законодателството на компетентната държава условия за придобиване на право на обезщетения, като при необходимост се вземат предвид разпоредбите на член 18, получава в държавата, в която пребивава:

- предоставяните от името на компетентната институция обезщетения в натура от институцията по пребиваване, в съответствие с разпоредбите на прилаганото от тази институция законодателство, като осигурено при нея лице;
- предоставяните от компетентната институция парични обезщетения в съответствие с прилаганото от нея законодателство.

Въпреки това, по споразумение между компетентната институция и институцията по пребиваване, такива обезщетения могат да се предоставят от последно посочената институция за сметка на първата посочена институция, в съответствие със законодателството на компетентната държава.

2. Разпоредбите на параграф 1, буква а) се прилагат по аналогия за членове на семейството, които пребивават на територията на държава-членка, различна от компетентната държава, когато същите нямат право на такива обезщетения съгласно законодателството на държавата, на чиято територия пребивават.

Член 20

Погранични работници и членове на техните семейства — Особени правила

Пограничен работник също може да получава обезщетения на територията на компетентната държава. Такива обезщетения се предоставят от компетентната институция в съответствие с разпоредбите на законодателството на тази държава, все едно, че работникът пребивава в тази държава. Членовете на неговото семейство могат да получават обезщетения в натура при същите условия; въпреки това, освен в спешни случаи, получаването на такива обезщетения зависи от наличието на споразумение между съответните държави или между компетентните органи на тези държави, или, при отсъствие на такова споразумение, от предварително разрешение от компетентната институция.

Член 21

Престой или смяна на пребиваването в компетентната държава

1. Посочените в член 19 работник и членовете на неговото семейство, които имат престой на територията на компетентната държава, получават обезщетения в съответствие с разпоредбите на законодателството на тази държава, така, както ако са пребиваващи на нейна територия, дори и ако преди престоя си вече са получавали обезщетения за същия случай на болест или майчинство. Въпреки това, тази разпоредба не се прилага по отношение на погранични работници и членове на техните семейства.

2. Посочените в член 19 работник и членовете на неговото семейство, които преместват пребиваването си на територията на компетентната държава, получават обезщетения в съответствие с разпоредбите на законодателството на тази държава, дори и ако преди смяната на пребиваването си вече са получавали обезщетения за същия случай на болест или майчинство.

Член 22

Престой извън територията на компетентната държава — Завръщане или смяна на пребиваването в друга държава-членка по време на болест или майчинство — Необходимост от заминаване в друга държава-членка за получаване на подходящо лечение

1. Работник, който отговаря на предвидените от законодателството на компетентната държава условия за придобиване на право на обезщетения, като при необходимост се вземат предвид разпоредбите на член 18, и:

- a) чието състояние налага необходимост от незабавни обезщетения по време на пребиваване на територията на друга държава-членка; или
- b) който, след като е придобил право на обезщетения за сметка на компетентната институция, е получил разрешение от тази институция да се завърне на територията на държавата-членка, в която пребивава или да смени пребиваването си на територията на друга държава-членка; или
- в) който е получил разрешение от компетентната институция да отиде на територията на друга държава-членка, за да получи подходящо за състоянието си лечение, има право:
  - i) на предоставяните от името на компетентната институция обезщетения в натура от институцията по мястото на престой или пребиваване, в съответствие с разпоредбите на прилаганото от тази институция законодателство, като осигурено при нея лице; въпреки това, продължителността на периода, през който се предоставят обезщетенията, се урежда от законодателството на компетентната държава;
  - ii) на предоставяните от компетентната институция парични обезщетения, в съответствие с разпоредбите на прилаганото от нея законодателство. Въпреки това, по споразумение между компетентната институция и институцията по място на престой или пребиваване, такива обезщетения могат да се предоставят от последно споменатата институция от името на първата посочена институция, в съответствие с разпоредбите на законодателството на компетентната държава.

2. Отказ за даване на разрешението, което се изисква съгласно параграф 1, буква б), може да се дава, само ако се установи, че движението на заинтересованото лице би могло да навреди на здравословното му състояние или на получаването на медицинско лечение.

Не може да се прави отказ за даване на разрешението, което се изисква съгласно параграф 1, буква в), когато заинтересованото лице не може да получи въпросното лечение на територията на държавата-членка, в която пребивава.

3. Разпоредбите на параграфи 1 и 2 се прилагат за членовете на семейството на работник по отношение на обезщетения в натура.

4. Фактът, че разпоредбите на параграф 1 се прилагат за работник, не засяга правото на обезщетение на членовете на неговото семейство.

Член 23

Изчисляване на парични обезщетения

1. Компетентната институция на държава-членка, чието законодателство предвижда изчисляването на паричните обезщетения да се извършва въз основа на средна надница или заплата, определя тази средна надница или заплата изключително въз основа на надниците или заплатите, за които е потвърдено, че са изплатени през завършените периоди, съгласно споменатото законодателство.

2. Компетентната институция на държава-членка, чието законодателство предвижда изчисляването на паричните обезщетения да се извършва въз основа на стандартна надница или заплата, взема предвид изключително само стандартната надница или заплата или, по целесъобразност, средноаритметичната стойност на стандартните надници или заплати за завършените периоди съгласно споменатото законодателство.

3. Компетентната институция на държава-членка, съгласно чието законодателство размерът на паричните обезщетения се променя според броя на членовете на семейството, взема под внимание като пребиваващи на територията на компетентната държава и членовете на семейството на заинтересованото лице, които пребивават на територията на друга държава-членка.

Член 24

Значителни обезщетения в натура

1. Когато правото на работник или на член на семейството му на протеза, скъпо струващо устройство или други значителни обезщетения в натура е било признато от институцията на държава-членка преди лицето да започне да се осигурява при институцията на друга държава-членка, въпросният работещ получава такива обезщетения за сметка на първата институция, дори и ако същите се отпускат, след като лицето започне да се осигурява при втората институция.

2. Административната комисия съставя списъка на обезщетенията, за които се прилагат разпоредбите на параграф 1.

Раздел 3

Безработни лица и членове на техните семейства

Член 25

1. Безработно лице, за което важат разпоредбите на член 69, параграф 1 или разпоредбите на второто изречение на член 71, параграф 1, буква б), ii), и което отговаря на предвидените от

законодателството на компетентната държава условия за придобиване на право на парични обезщетения и обезщетения в натура, като по целесъобразност се вземат под внимание разпоредбите на член 18, получава за срока, предвиден в член 69, параграф 1, буква в):

- а) предоставяните от името на компетентната институция обезщетения в натура от институцията на държавата-членка, в която лицето търси работа, съобразно разпоредбите на прилаганото законодателство от последно споменатата институция като осигурено при нея лице;
- б) предоставяните от компетентната институция парични обезщетения, съобразно разпоредбите на прилаганото от нея законодателство. Въпреки това, по споразумение между компетентната институция и институцията на държавата-членка, в която безработното лице търси работа, обезщетенията могат да се предоставят от последно споменатата институция от името на първата институция, в съответствие с разпоредбите на законодателството на компетентната държава. Обезщетения за безработица по член 69, параграф 1 не се отпускат за периода, през който се получават парични обезщетения.

2. Напълно безработно лице, за което се прилагат разпоредбите на член 71, параграф 1, буква а), ii) или разпоредбите на първото изречение на член 71, параграф 1, буква б), ii), получава парични обезщетения и обезщетения в натура в съответствие с разпоредбите на законодателството на държавата-членка, на чиято територия пребивава като лице, което е било субект на това законодателство по време на последната си заетост, като при необходимост се вземат под внимание разпоредбите на член 18; разностите за такива обезщетения се поемат от институцията на страната по пребиваване.

3. Когато безработно лице отговаря на условията, предвидени от законодателството на държавата-членка, която отговаря за разностите за обезщетения за безработица, за придобиване на право на обезщетения за болест и майчинство, като при необходимост се вземат под внимание разпоредбите на член 18, членовете на неговото семейство получават такива обезщетения, независимо от държавата-членка, на чиято територия пребивават или имат престой. Такива обезщетения се предоставят от институцията по мястото на пребиваване или престой, в съответствие с разпоредбите на прилаганото от нея законодателство, от името на компетентната институция на държавата-членка, която отговаря за разностите за обезщетения за безработица.

4. Без да се нарушава никоя от законодателните разпоредби на държава-членка, която допуска удължаване на периода, през който могат да се отпускат обезщетения за болест, при форсмажорни обстоятелства компетентната институция може да удължава предвидения в параграф 1 срок в рамките на определения от прилаганото от нея законодателство срок.

Раздел 4

Лица, претендиращи пенсия и членове на техните семейства

Член 26

Право на обезщетения в натура при прекратяване на правото на обезщетения от последната компетентна институция

1. Работник, членовете на неговото семейство или преживелите го лица, които по време на проучването на искане за пенсия престанат да имат право на обезщетения в натура съгласно законодателството на последната компетентна държава-членка, независимо от това получават такива обезщетения при следните условия: обезщетенията в натура се предоставят в съответствие с разпоредбите на законодателството на държавата-членка, на чиято територия пребивава заинтересованото лице или лица, при условие че същите имат право на такива обезщетения съгласно това законодателство или биха имало право на такива обезщетения съгласно законодателството на друга държава-членка, ако са пребивавали на територията на тази държава, като при необходимост се вземат под внимание разпоредбите на член 18.

2. Лице, претендиращо за пенсия, което има право на обезщетения в натура съгласно законодателството на държава-членка, което задължава заинтересованото лице лично да плаща осигурителни вноски за болест през периода на проучване на искането му за пенсия, престава да има право на обезщетения в натура в края на втория месец, за който не са внесени дължимите вноски.

3. Обезщетенията в натура, които се предоставят в съответствие с разпоредбите на параграф 1, са за сметка на институцията, която е събираща вноските съгласно разпоредбите на параграф 2; когато съгласно разпоредбите на параграф 2 не се дължат вноски, след отпускане на пенсията съобразно разпоредбите на член 28, институцията, която отговаря за разходите за обезщетенията в натура, възстановява сумата на предоставените обезщетения на институцията по мястото на пребиваване.

Раздел 5

Пенсионери и членове на техните семейства

Член 27

Платими пенсии съгласно законодателството на няколко държави, когато се ползва право на обезщетения в натура в страната на пребиваване

Пенсионер, който има право да получава пенсии съгласно законодателството на две или повече държави-членки, и който има право на обезщетения в натура съгласно законодателството на държавата-членка, на чиято територия пребивава, като при

необходимост се вземат под внимание разпоредбите на член 18 и приложение V, получава, заедно с членовете на семейството си, такива обезщетения от и за сметка на институцията по мястото на пребиваване като пенсионер, чиято пенсия е платима единствено съгласно законодателството на последно посочената държава.

Член 28

Платими пенсии съгласно законодателството на една или повече държави, когато не се ползва право на обезщетения в натура в страната на пребиваване

1. Пенсионер, който има право на пенсия или пенсии съгласно законодателството на една или повече държави-членки, и който няма право на обезщетения в натура съгласно законодателството на държавата-членка, на чиято територия пребивава, въпреки всичко получава такива обезщетения за себе си и за членовете на своето семейство, ако би имал право на това, като при необходимост се вземат под внимание разпоредбите на член 18 и приложение V, съгласно законодателството на държавата-членка или поне на една от държавите-членки, които са компетентни по отношение на пенсиите, ако той е пребивавал на територията на тази държава. Обезщетенията се предоставят от името на институцията, посочена в параграф 2, от институцията по пребиваване все едно, че заинтересованото лице е пенсионер съгласно законодателството на държавата, на чиято територия пребивава и има право на обезщетения в натура.

2. В уредените в параграф 1 случаи, разходите за обезщетения в натура са за сметка на институцията, която се определя съгласно следните правила:

- а) когато пенсионерът има право на посочените обезщетения съгласно законодателството на една единствена държава-членка, разходите са за сметка на компетентната институция на тази държава;
- б) когато пенсионерът има право на посочените обезщетения съгласно законодателството на две или повече държави-членки, разходите за тези обезщетения са за сметка на компетентната институция на държавата-членка, съгласно чието законодателство пенсионерът е завършил най-дълъг осигурителен период; ако в резултат на прилагането на това правило се окаже, че няколко институции отговарят за разходите за обезщетенията, разходите са за сметка на институцията, при която пенсионерът последно е бил осигурен.

Член 29

Пребиваване на членовете на семейството в държава, различна от тази, в която пребивава пенсионерът — Смяна на пребиваването в държавата, в която пребивава пенсионерът

1. Членовете на семейството на пенсионер, който има право да получава пенсия или пенсии съгласно законодателството на една или повече държави-членки, които пребивават на територията на

държава-членка, различна от тази, в която пребивава пенсионерът, когато последният има право на обезщетения в натура съгласно законодателството на държава-членка, получават такива обезщетения, все едно че пенсионерът пребивава на територията на тяхното пребиваване. Такива обезщетения се предоставят от институцията по пребиваване на членовете на семейството в съответствие с разпоредбите на прилаганото от тази институция законодателство, а разходите за това са за сметка на институцията по пребиваване на пенсионера.

2. Посочените в параграф 1 членове на семейството, които сменят пребиваването си на територията на държавата-членка, в която пребивава пенсионерът, получават обезщетения съгласно законодателството на тази държава, дори и ако преди да сменят пребиваването си вече са получавали обезщетения за същия случай на болест или майчинство.

Член 30

Значителни обезщетения в натура

Разпоредбите на член 24 се прилагат по аналогия за пенсионери.

Член 31

Пребиваване на пенсионер и/или член на неговото семейство в държава, различна от държавата на пребиваване

Пенсионер, който има право на пенсия или пенсии съгласно законодателството на една или повече държави-членки, и който има право на обезщетения в натура съгласно законодателството на една от тези държави, заедно с членовете на семейството му, получават такива обезщетения, докато пребивават на територията на държава-членка, различна от държавата, в която пребивават. Тези обезщетения се предоставят от институцията по място на престой, в съответствие с прилаганото от нея законодателство, а разходите за това са за сметка на институцията по пребиваване на пенсионера.

Член 32

Особени разпоредби относно отговорността за разходите за обезщетенията, които се предоставят на бивши погранични работници, членове на техните семейства или техни преживели лица

Разходите за обезщетенията, които съгласно разпоредбите на член 27 се предоставят на пенсионер, който е бивш пограничен работник или негово преживяло лице, както и разходите за обезщетенията, които съгласно разпоредбите на член 27 или 31 се предоставят на членовете на неговото семейство, когато пограничният работник е работил като такъв през трите месеца, които непосредствено предшестват датата, на която пенсията е станала платима в деня на смъртта му, се поделят поравно между институцията по пребиваване на пенсионера и институцията, при която същият е бил последно осигурен.

Член 33

Дължими вноски от пенсионери

Отговорната за изплащането на пенсия институция, която принадлежи на държава-членка, чието законодателство предвижда приспадане от пенсиите на дължими от пенсионер вноски за покриване на обезщетения в натура, има право да извършва такова приспадане, което се изчислява съобразно съответното законодателство, от платимата от въпросната институция пенсия, доколкото разходите за обезщетенията в натура по членове 27, 28, 31 и 32 са за сметка на институция на споменатата държава-членка.

Член 34

Обща разпоредба

Разпоредбите на членове 27—33 не се прилагат за пенсионер или за членове на неговото семейство, които имат право на обезщетения в натура съгласно законодателството на държава-членка вследствие на упражняването на професионална или търговска дейност. В такъв случай, по смисъла на настоящата глава, заинтересованото лице се счита за работник или за член на семейството на работник.

Раздел 6

Различни разпоредби

Член 35

Приложима схема при наличие на няколко схеми в страната на пребиваване или престой — Предишно заболяване — Максимален период, през който се отпускат обезщетения

1. Когато законодателството на страната по престой или пребиваване съдържа няколко осигурителни схеми за болест или майчинство, приложимите разпоредби съгласно член 19, член 21, параграф 1, членове 22, 25, 26, член 28, параграф 1, член 29, параграф 1 или член 31 са разпоредбите на схемата, която се отнася за работниците в стоманодобивната промишленост. Въпреки това, когато посоченото законодателство включва специална схема за работниците в мини и подобни предприятия, разпоредбите на тази схема се прилагат за тази категория работници и за членовете на техните семейства, при условие че институцията по място на престой или пребиваване е компетентна да прилага такава схема.

2. Когато съгласно законодателството на държава-членка отпускането на обезщетения зависи от произхода на болестта, това условие не важи нито за работници, нито за членовете на техните семейства, за които се прилага настоящият регламент, независимо от държавата-членка, на чиято територия пребивават.

3. Когато законодателството на държава-членка определя максимален срок, през който могат да се отпускат обезщетения,

институцията, която прилага това законодателство, може, по целесъобразност, да взема предвид периода, през който вече са били предоставяни обезщетения от институцията на друга държава-членка за същия случай на болест или майчинство.

Раздел 7

Възстановяване на разходи между институциите

Член 36

1. Без да се засягат разпоредбите на член 32, обезщетенията в натура, които се предоставят в съответствие с разпоредбите на настоящата глава от институцията на една държава-членка от името на институцията на друга държава-членка, се възстановяват в пълен размер.

2. Възстановяването на разходи по параграф 1 се определя и извършва по предвидения за това ред в посочения в член 97 регламент за прилагане, или при представяне на доказателство за действително извършените разходи, или на основата на еднократни плащания.

В последния случай размерът на еднократните плащания трябва да гарантира максимална близост на възстановената сума до действително извършените разходи.

3. Две или повече държави-членки или компетентните органи на тези държави могат да предвидят други методи за възстановяване на разходи или да направят отказ от възстановяването на разходи между институциите под тяхна юрисдикция.

ГЛАВА 2

ИНВАЛИДНОСТ

Раздел 1

Работници, които са субекти само на законодателства, съгласно които размерът на обезщетенията за инвалидност не зависи от продължителността на осигурителните периоди

Член 37

Общи разпоредби

1. Работещ, който последователно или с прекъсване е бил субект на законодателството на две или повече държави-членки и който има завършени осигурителни периоди изключително съгласно законодателство, според което размерът на обезщетенията за инвалидност не зависи от продължителността на осигурителните периоди, получава обезщетения в съответствие с разпоредбите на член 39. Разпоредбите на настоящия член не засягат пенсионните

увеличения или добавки за деца, които се отпускат в съответствие с разпоредбите на глава 8.

2. В приложение III са изброени действащите на територията на всяка от заинтересованите държави-членки законодателства от споменатия в параграф 1 вид.

Член 38

Сумиране на осигурителни периоди

1. Компетентната институция на държава-членка, съгласно чието законодателство придобиването, запазването или възстановяването на правото на обезщетение зависи от завършването на осигурителни периоди, взема под внимание, до необходимата степен, завършените осигурителни периоди съгласно законодателството на която и да е друга държава-членка като завършени съгласно нейното собствено законодателство.

2. Когато, съгласно законодателството на държава-членка, отпускането на определени обезщетения зависи от завършените осигурителни периоди при упражняването на специфична заетост, по целесъобразност, завършените осигурителни периоди съгласно законодателството на други държави-членки се вземат предвид за отпускането на тези обезщетения, само ако са завършени съгласно съответстваща схема или, ако не е изпълнено това условие, при упражняване на същата професия или, по целесъобразност, при упражняване на същата заетост. Ако, след като са взети предвид така завършените периоди, заинтересованото лице не отговаря на условията за получаване на тези обезщетения, тези периоди се вземат предвид за отпускане на обезщетенията по общата схема или, ако не е изпълнено това условие, по приложимата схема за работници или служители, в зависимост от случая.

Член 39

Отпускане на обезщетения

1. Институцията на държавата-членка, чието законодателство е било приложимо в момента на настъпване на неработоспособност, последвана от инвалидност, определя, съобразно разпоредбите на това законодателство, дали заинтересованото лице отговаря на условията за придобиване на право на обезщетения, като, когато е приложимо, се вземат под внимание разпоредбите на член 38.

2. Лице, което отговаря на условията по параграф 1, получава обезщетенията само от споменатата институция, в съответствие с разпоредбите на прилаганото от нея законодателство.

3. Лице, което не отговаря на условията по параграф 1, получава обезщетенията, на които продължава да има право съгласно законодателството на друга държава-членка, като по целесъобразност се вземат под внимание разпоредбите на член 38.

4. Ако приложимото законодателство по параграф 2 или 3 предвижда, че размерът на обезщетенията се определя, като се отчита съществуването на други членове на семейството, освен деца, компетентната институция взема под внимание и тези членове на семейството на заинтересованото лице, които пребивават на територията на друга държава-членка като лица, които пребивават на територията на компетентната държава.

Раздел 2

Работници, които са субекти само на законодателства, съгласно които размерът на обезщетението за инвалидност зависи от продължителността на осигурителните периоди или които са субекти на законодателства от този тип и от типа, посочен в раздел 1

Член 40

Общи разпоредби

1. Работещ, който последователно или с прекъсване е бил субект на законодателството на две или повече държави-членки, поне едно от които е от типа, посочен в член 37, параграф 1, получава обезщетения съгласно разпоредбите на глава 3, които се прилагат по аналогия при съобразяване с разпоредбите на параграф 3.

2. Въпреки това, работещ, който страда от неработоспособност, последвана от инвалидност, и който същевременно е субект на законодателство, изброено в приложение III, получава обезщетения в съответствие с разпоредбите на член 37, параграф 1 при две условия:

- да отговаря на условията, предвидени от това законодателство или други законодателства от същия тип, като по целесъобразност се вземат под внимание разпоредбите на член 38, но да няма право да се позовава на завършени осигурителни периоди съгласно законодателства, които не са изброени в приложение III, и
- да не отговаря на условията за придобиване на право на обезщетения съгласно законодателство, което не е изброено в приложение III.

3. Решение на институция на държава-членка относно степента на инвалидност на лице, което претендира за обезщетение, е задължително за институцията на всяка друга заинтересована държава-членка, при условие че в приложение IV е признато съответствие между законодателствата на тези държави относно условията за степента на инвалидност.

Раздел 3

Увеличаване на степента на инвалидност

Член 41

1. При увеличаване на степента на инвалидност, за която работещ получава обезщетения съгласно законодателството на една единствена държава-членка, се прилагат следните разпоредби:

- а) ако, откакто получава обезщетения, заинтересованото лице не е било субект на законодателството на друга държава-членка, компетентната институция на първата държава-членка е длъжна да отпуска обезщетенията, като отчита увеличаването на степента на инвалидност, в съответствие с разпоредбите на прилаганото от нея законодателство;
- б) ако, откакто получава обезщетения, заинтересованото лице е било субект на законодателството на една или повече други държави-членки, обезщетенията му се отпускат, като се отчита увеличаването на степента на инвалидност, в съответствие с разпоредбите на член 37, параграф 1 или член 40, параграфи 1 или 2, в зависимост от случая;
- в) ако общата сума на дължимото съгласно буква б) обезщетение или обезщетения е по-нисък от размера на обезщетението, което заинтересованото лице е получавало за сметка на преди това отговорната за изплащане на обезщетението институция, тази институция е длъжна да изплаща на лицето добавка, равна на разликата между двете суми;
- г) ако в посочения в буква б) случай институцията, която отговаря за първоначалната неработоспособност, е нидерландска институция, и ако:
- i) болестта, която е станала причина за увеличаване на степента на инвалидност, е същата, която е довела до отпускането на обезщетения съгласно нидерландското законодателство;
  - ii) тази болест е професионална болест по смисъла на законодателството на държавата-членка, чийто субект заинтересованото лице е било последно, и му дава право на изплащане на добавката по член 60, параграф 1, буква б); и
  - iii) законодателството или законодателствата, чийто субект е било заинтересованото лице, откакто получава обезщетения, е или са изброени в приложение III,
- нидерландската институция продължава да предоставя първоначалното обезщетение след настъпване на увеличаването на степента на инвалидност, а дължимото обезщетение съгласно законодателството на последната държава-членка, чийто субект е било заинтересованото лице, се намалява със сумата на нидерландското обезщетение;
- д) ако в посочения в буква б) случай заинтересованото лице няма право на обезщетения за сметка на институция на друга държава-членка, компетентната институция на първата държава е длъжна да отпуска обезщетенията в съответствие с разпоредбите на законодателството на тази държава, като се отчита увеличаването на степента на инвалидност и, по целесъобразност, разпоредбите на член 38.

2. При увеличаване на степента на инвалидност, за която работещ получава обезщетения съгласно законодателството на две или повече държави-членки, обезщетенията се отпускат на лицето, като се отчита увеличената степен на инвалидност, в съответствие с разпоредбите на член 40, параграф 1.

Раздел 4

Възобновяване на предоставянето на обезщетения след спиране или прекратяване — Преобразуване на обезщетения за инвалидност в обезщетения за старост

Член 42

Определяне на институцията, която отговаря за предоставянето на обезщетения при възобновяване на предоставянето на обезщетения за инвалидност

1. При възобновяване на предоставянето на обезщетения след спиране, без да се нарушават разпоредбите на член 43, това предоставяне е отговорност на институцията или институциите, които са отговаряли за предоставяне на обезщетенията в момента на тяхното спиране.

2. Ако след прекратяване на обезщетения, състоянието на заинтересованото лице дава основание за отпускането на допълнителни обезщетения, те се отпускат в съответствие с разпоредбите на член 37, параграф 1 или член 40, параграфи 1 или 2, по целесъобразност.

Член 43

Преобразуване на обезщетения за инвалидност в обезщетения за старост

1. По целесъобразност, обезщетенията за инвалидност се преобразуват в обезщетения за старост при условията, предвидени от законодателството или законодателствата, съгласно които са отпуснати, и в съответствие с разпоредбите на глава 3.

2. Всяка институция на държава-членка, която отговаря за предоставянето на обезщетения за инвалидност, в случай, че лице, което получава обезщетения за инвалидност, може, по силата на член 49, да предяви иск за обезщетения за старост съгласно законодателството на други държави-членки, продължава да предоставя на лицето обезщетенията за инвалидност, на които то има право съгласно прилаганото от институцията законодателство, докато разпоредбите на параграф 1 станат приложими по отношение на тази институция.

3. Въпреки това, ако в случая по параграф 2, обезщетенията за инвалидност са били отпуснати съгласно разпоредбите на член 39, институцията, която остава отговорна за предоставянето на тези обезщетения, може да прилага разпоредбите на член 49, параграф 1, буква а), все едно че получателят на посочените обезщетения е отговарял на условията, предвидени от законодателството на

съответната държава-членка за придобиване на право на обезщетения за старост, чрез заместване на размера на дължимото от посочената институция обезщетение за инвалидност с теоретичния размер, посочен в член 46, параграф 2, буква а).

ГЛАВА 3

СТАРОСТ И СМЪРТ (ПЕНСИИ)

Член 44

Общи разпоредби за отпускането на обезщетения, когато работещ е бил субект на законодателството на две или повече държави-членки

1. Правото на обезщетения на работещ, който е бил субект на законодателството на две или повече държави-членки или на преживелите го лица се определя съобразно разпоредбите на настоящата глава.

2. Съобразно разпоредбите на член 49, при подаване на иск за отпускане на обезщетение, това обезщетение трябва да се отпуска като се вземат предвид всички законодателства, на които работникът е бил субект. Изключение от това правило се допуска, ако заинтересованото лице изрично поиска отлагане на отпускането на обезщетенията за старост, на които то би имало право съгласно законодателството на една или повече държави-членки, при условие че завършените периоди съгласно това законодателство или законодателства не се вземат под внимание за придобиването на право на обезщетение в друга държава-членка.

3. Разпоредбите на настоящата глава не се отнасят за пенсионните увеличения или пенсионните добавки за деца, или за пенсиите за сираци, които се отпускат в съответствие с разпоредбите на глава 8.

Член 45

Зачитане на завършени осигурителни периоди съгласно законодателствата, чийто субект е бил работникът с оглед придобиване, запазване или възстановяване на правото на обезщетения

1. Институцията на държава-членка, съгласно чието законодателство придобиването, запазването или възстановяването на правото на обезщетения зависи от завършването на осигурителни периоди, взема под внимание, до необходимата степен, завършените осигурителни периоди съгласно законодателството на всяка друга държава-членка като завършени съгласно нейното собствено законодателство.

2. Когато съгласно законодателството на държава-членка отпускането на определени обезщетения зависи от завършените осигурителни периоди при упражняването на професия, която подлежи на специална схема или, по целесъобразност, при упражняване на специфична заетост, завършените осигурителни периоди, съгласно законодателството на други държави-членки, се вземат предвид за

отпускането на тези обезщетения, само ако са завършени съгласно такава схема или, ако не е изпълнено това условие, при упражняване на същата професия или, по целесъобразност, при упражняване на същата заетост. Ако, след като са взети предвид така завършените периоди, заинтересованото лице не отговаря на условията за получаване на тези обезщетения, тези периоди се вземат предвид за отпускане на обезщетенията по общата схема или, ако не е изпълнено това условие, по приложимата схема за работници или служители, в зависимост от случая.

3. Когато законодателството на държава-членка, при което отпускането на обезщетения зависи от това работникът да е субект на нейното законодателство в момента на осъществяване на риска, не поставя изисквания относно продължителността на осигурителните периоди нито по отношение на придобиването на право, нито по отношение на изчисляването на обезщетения, по смисъла на настоящата глава, всеки работещ, който вече не е субект на това законодателство, се счита, че продължава да бъде негов субект при осъществяване на риска, ако в този момент той е субект на законодателството на друга държава-членка или, ако не е изпълнено това условие, може да предяви иск за обезщетения съгласно законодателството на друга държава-членка. Въпреки това, последното условие се счита за изпълнено в случая, посочен в член 48, параграф 1.

Член 46

Отпускане на обезщетения

1. Когато работещ е бил субект на законодателството на дадена държава-членка и когато той отговаря на предвидените от това законодателство условия за придобиване на право на обезщетения, без да е необходимо да се прилагат разпоредбите на член 45, компетентната институция на тази държава-членка, в съответствие с прилаганото от нея законодателство, определя размера на обезщетението, съответстващо на общата продължителност на осигурителните периоди, които следва да се вземат под внимание в изпълнение на разпоредбите на това законодателство.

Тази институция изчислява и размера на обезщетението, което би се получило при прилагане на правилата, определени в параграф 2, букви а) и б). Под внимание се взема само по-голямата от тези две суми.

2. Когато работещ е бил субект на законодателството на дадена държава-членка и не отговаря на условията за придобиване на право на обезщетения, освен ако не се вземат предвид разпоредбите на член 45, компетентната институция на тази държава-членка прилага следните правила:

а) институцията изчислява теоретичния размер на обезщетението, за което заинтересованото лице би могло да претендира, ако всички осигурителни периоди, които са завършени съгласно законодателството на държавите-членки, чийто субект е било лицето, са завършени във въпросната държава съгласно прилаганото от нея законодателство в деня на отпускане на обезщетението. Ако, съгласно това законодателство, размерът на

обезщетението не зависи от продължителността на осигурителните периоди, сумата се приема за посочения в настоящата буква теоретичен размер;

- б) институцията впоследствие определя действителния размер на обезщетението въз основа на посочения в предходната точка теоретичен размер съобразно съотношението между продължителността на завършените осигурителни периоди преди осъществяването на риска съгласно прилаганото от тази институция законодателство спрямо общата продължителност на завършените осигурителни периоди преди осъществяване на риска съгласно законодателствата на всички заинтересовани държави-членки;
- в) ако общата продължителност на завършените осигурителни периоди съгласно законодателството на всички заинтересовани държави-членки преди осъществяване на риска е по-голяма от максималния период, който се изисква от законодателството на една от тези държави за получаването на обезщетение в пълен размер, компетентната институция на тази държава, при прилагане на разпоредбите на настоящия параграф, взема под внимание този максимален период, вместо общата продължителност на завършените периоди; този метод на изчисление не трябва да води до налагане на тази институция на разходи за обезщетение, което е по-голямо от предвидения от прилаганото от нея законодателство пълен размер на обезщетението;
- г) редът, по който се вземат под внимание дублиращи се периоди при прилагане на определените в настоящия параграф правила за изчисление, се определя в посочения в член 97 регламент за прилагане.

3. Заинтересованото лице има право на общата сума на обезщетенията, изчислена в съответствие с разпоредбите на параграф 1 и 2, в рамките на най-високия теоретичен размер на обезщетенията, изчислен съобразно разпоредбите на параграф 2, буква а).

При превишаване на посочения в предходния параграф размер, всяка институция, която прилага разпоредбите на параграф 1, коригира отпусканото от нея обезщетение със сума, съответстваща на съотношението между размера на съответното обезщетение и общия размер на обезщетенията, определен в съответствие с разпоредбите на параграф 1.

4. Когато, в случай на пенсия за инвалидност, старост или наследствени пенсии, общият размер на дължимите обезщетения от две или повече държави-членки съгласно разпоредбите на многостранна конвенция за социално осигуряване, посочена в член 6, буква б), е по-малък от общия дължим размер от тези държави-членки съгласно разпоредбите на параграфи 1 и 3, заинтересованото лице се ползва от разпоредбите на настоящата глава.

Член 47

Допълнителни разпоредби за изчисляването на обезщетения

1. За изчисляване на теоретичния размер, посочен в член 46, параграф 2, буква а), се прилагат следните правила:

- а) когато съгласно законодателството на държава-членка обезщетенията се изчисляват въз основа на средна надница или заплата, среден размер на вноските, средно увеличение или въз основа на съществуващото съотношение по време на осигурителните периоди между brutната надница или заплата на лицето, което претендира за обезщетение и средната brutна надница или заплата на всички осигурени лица, освен чираци, тези средни цифри или съотношения се определят само от компетентната институция на тази държава въз основа на завършените осигурителни периоди съгласно законодателството на същата държава, или въз основа на получената от заинтересованото лице brutна надница или заплата само по време на тези осигурителни периоди;
- б) когато съгласно законодателството на държава-членка обезщетенията се изчисляват въз основа на размера на надниците или заплатите, вноските или увеличенията, компетентната институция определя надниците или заплатите, вноските и увеличенията, които следва да се вземат предвид по отношение на завършените осигурителни периоди съгласно законодателството на други държави-членки въз основа на регистрираните средни надници или заплати, вноски или увеличения за завършените осигурителни периоди съгласно прилаганото от нея законодателство;
- в) когато съгласно законодателството на държава-членка обезщетенията се изчисляват въз основа на стандартна надница или заплата или фиксирана сума, компетентната институция разглежда надницата, заплатата или фиксираната сума, които следва да се вземат предвид по отношение на завършените осигурителни периоди съгласно законодателствата на други държави-членки, като равни на размера на стандартната надница, заплата или фиксирана сума, или по целесъобразност, на средната стойност на стандартните надници, заплати или фиксирани суми, съответстващи на завършените осигурителни периоди съгласно прилаганото от нея законодателство;
- г) когато съгласно законодателството на държава-членка обезщетенията за едни периоди се изчисляват въз основа на размера на надниците или заплатите, а за други периоди въз основа на стандартна надница, заплата или фиксирана сума по отношение на завършените осигурителни периоди съгласно законодателствата на други държави-членки, компетентната институция взема предвид размера на надниците, заплатите или фиксираните суми, определен в съответствие с разпоредбите на букви б) или в), или по целесъобразност, средната стойност на тези надници, заплати или суми; когато обезщетенията се изчисляват въз основа на размера на стандартна надница, заплата или фиксирана сума за всички завършени периоди съгласно прилаганото от нея законодателство, компетентната институция приема размера на надницата или заплатата, която

трябва да вземе предвид по отношение на завършените осигурителни периоди съгласно законодателствата на други държави-членки, за равен на размера на фиктивната надница или заплата, съответстваща на стандартната надница или заплата, или фиксирана сума.

2. Законодателните разпоредби на държава-членка относно преоценката на вземаните под внимание фактори при изчисляването на обезщетения, по целесъобразност се прилагат за факторите, които следва да бъдат взети под внимание от компетентната институция на тази държава, в съответствие с разпоредбите на параграф 1, по отношение на завършените осигурителни периоди съгласно законодателството на други държави-членки.

3. Ако съгласно законодателството на държава-членка размерът на обезщетенията се определя, като се отчита съществуването на други членове на семейството, освен деца, компетентната институция на тази държава взема под внимание и тези членове на семейството на заинтересованото лице, които пребивават на територията на компетентната държава.

Член 48

Осигурителни периоди по-малки от една година

1. Независимо от разпоредбите на член 46, параграф 2, ако общата продължителност на завършените осигурителни периоди съгласно законодателството на далена държава-членка е по-малка от една година, и ако съгласно това законодателство не се придобива право на обезщетения въз основа само на тези периоди, институцията на въпросната държава-членка не е длъжна да отпуска обезщетения за такива периоди.

2. Компетентната институция на всяка от останалите заинтересовани държави-членки взема под внимание периодите, посочени в параграф 1, с оглед прилагане на разпоредбите на член 46, параграф 2, с изключение на буква б).

3. Ако ефектът от прилагането на разпоредбите на параграф 1 би се изразил в облекчаване на задълженията на всички институции на заинтересованите държави-членки, обезщетенията се отпускат изключително съгласно законодателството на последната от тези държави, чиито условия са изпълнени, все едно че всички завършени и взети под внимание осигурителни периоди в съответствие с разпоредбите на член 45, параграфи 1 и 2 са завършени съгласно законодателството на тази държава.

Член 49

Изчисляване на обезщетения, когато заинтересованото лице не отговаря едновременно на условията, предвидени от всички законодателства, съгласно които има завършени осигурителни периоди

1. Ако в определен момент заинтересованото лице не отговаря на условията за предоставяне на обезщетения, предвидени от всички

законодателства на държавите-членки, чийто субект е било лицето, като по целесъобразност се вземат под внимание разпоредбите на член 45, но отговаря на условията на само едно или няколко от тях, се прилагат следните разпоредби:

а) всяка от компетентните институции, които прилагат законодателство, чиито условия са изпълнени, изчислява размера на дължимото обезщетение в съответствие с разпоредбите на член 46;

б) въпреки това:

i) ако заинтересованото лице отговаря на условията на поне две законодателства, без да е необходимо да се вземат предвид завършените осигурителни периоди съгласно законодателствата, чиито условия не са изпълнени, тези периоди не се вземат предвид с оглед прилагането на член 46, параграф 2;

ii) ако заинтересованото лице отговаря на условията на само едно законодателство, без да е необходимо да се вземат предвид завършените осигурителни периоди съгласно законодателствата, чиито условия не са изпълнени, размерът на дължимото обезщетение се изчислява само в съответствие с разпоредбите на законодателството, чиито условия са изпълнени, като се вземат предвид само периодите, които са завършени съгласно това законодателство.

2. В посочения в параграф 1 случай отпуснатото обезщетение или обезщетения съгласно едно или повече от въпросните законодателства автоматично се преизчислява в съответствие с разпоредбите на член 46, ако и когато бъдат изпълнени условията, които се изискват от едно или повече от другите законодателства, чийто субект е било заинтересованото лице, като по целесъобразност се вземат под внимание разпоредбите на член 45.

3. Без да се засягат разпоредбите на член 40, параграф 2, се извършва автоматично преизчисляване в съответствие с разпоредбите на параграф 1, когато престанат да бъдат удовлетворени условията, които се изискват от едно или повече от съответните законодателства.

Член 50

Отпускане на добавка, когато общият размер на дължимите обезщетения съгласно законодателствата на различните държави-членки не достига минималния размер, определен от законодателството на държавата, на чиято територия пребивава получателят

На получател на обезщетения, за когото важат разпоредбите на настоящата глава, в държавата, на чиято територия той пребивава и съгласно чието законодателство му се дължи обезщетение, не може да се отпуска обезщетение, което е по-малко от определеното от това законодателство минимално обезщетение за осигурителен период, който е равен на всички осигурителни периоди, които се вземат предвид за изплащането в съответствие с разпоредбите на предходните членове. При необходимост, компетентната

институция на тази държава му изплаща, през целия период на неговото пребиваване на нейна територия, добавка, равна на разликата между общия размер на дължимите обезщетения съгласно настоящата глава и размера на минималното обезщетение.

Член 51

Преценка и преизчисляване на обезщетения

1. Ако поради нарастване на стойността на живота или промени в равнището на надниците или заплатите, или други основания за корекция, обезщетенията в съответните държави се променят с определен процент или сума, този процент или сума трябва пряко да се прилагат за определените в съответствие с разпоредбите на член 46 обезщетения, без да е необходимо да се извършва преизчисляване в съответствие с разпоредбите на същия член.

2. От друга страна, ако трябва да се промени методът за определяне на обезщетенията или правилата за изчисляване на обезщетенията, се извършва преизчисление в съответствие с разпоредбите на член 46.

ГЛАВА 4

ТРУДОВИ ЗЛОПОЛУКИ И ПРОФЕСИОНАЛНИ БОЛЕСТИ

Раздел 1

Право на обезщетения

Член 52

Пребиваване в държава, различна от компетентната държава — Общи правила

Работник, който претърпи трудова злополука или заболяе от професионална болест и който пребивава на територията на държава-членка, различна от компетентната държава, получава в държавата, в която пребивава:

- а) обезщетения в натура, които се предоставят от името на компетентната институция от институцията по неговото пребиваване, в съответствие с разпоредбите на прилаганото от нея законодателство, като осигурено при тази институция лице;
- б) парични обезщетения, които се предоставят от компетентната институция, в съответствие с разпоредбите на прилаганото от нея законодателство. Въпреки това, по споразумение между компетентната институция и институцията по пребиваване, тези обезщетения могат да се предоставят от последно споменатата институция от името на първата, в съответствие с разпоредбите на законодателството на компетентната държава.

Член 53

Погранични работници — Особено правило

Пограничен работник също може да получава обезщетения на територията на компетентната държава. Такива обезщетения се предоставят от компетентната институция в съответствие с разпоредбите на законодателството на тази държава, все едно че работникът пребивава там.

Член 54

Пребиваване или смяна на пребиваването в компетентната държава

1. Работник, включен в приложното поле на член 52, което има престой на територията на компетентната държава, получава обезщетения в съответствие с разпоредбите на законодателството на тази държава, дори и ако вече е получавал обезщетения преди престоя си. Въпреки това, тази разпоредба не се прилага за пограничните работници.

2. Работник, включен в приложното поле на член 52, който сменя мястото си на пребиваване на територията на компетентната държава, получава обезщетения в съответствие с разпоредбите на законодателството на тази държава, дори и ако вече е получавал обезщетения преди смяната на пребиваването.

Член 55

Пребиваване извън компетентната държава — Завръщане или смяна на пребиваването в друга държава-членка след претърпяване на трудова злополука или заболяване от професионална болест — Необходимост от заминаване в друга държава-членка за получаване на подходящо лечение

1. Работник, който претърпи трудова злополука или заболяе от професионална болест, и:

- а) който пребивава на територията на държава-членка, различна от компетентната държава; или
- б) който, след като е придобил право на обезщетения за сметка на компетентната институция, е получил разрешение от тази институция да се завърне на територията на държавата-членка, в която пребивава или да смени пребиваването си на територията на друга държава-членка; или
- в) който е получил разрешение от компетентната институция да отиде на територията на друга държава-членка, за да получи там подходящо за състоянието си лечение,

има право на:

- i) обезщетения в натура, които се предоставят от името на компетентната институция, от институцията по място на престой или пребиваване, в съответствие с разпоредбите на прилаганото от тази институция законодателство като осигурено при нея лице, но въпреки това периодът, през който се предоставят

обезщетенията, се определя от законодателството на компетентната държава;

- ii) парични обезщетения, които се предоставят от компетентната институция, в съответствие с прилаганото от нея законодателство. Въпреки това, по споразумение между компетентната институция и институцията по място на престой или пребиваване, тези обезщетения могат да се предоставят от последно споменатата институция от името на първата, в съответствие със законодателството на компетентната държава.

2. Исканото разрешение съгласно параграф 1, буква б), може да се отказва само ако се установи, че движението на заинтересованото лице би могло да навреди на здравословното му състояние или на предоставяното медицинско лечение.

Не може да се отказва даване на разрешението, което се иска съгласно параграф 1, буква в), когато заинтересованото лице не може да получи въпросното лечение на територията на държавата-членка, в която пребивава.

Член 56

Злополуки по време на пътуване

Злополука по време на пътуване, настъпила на територията на държава-членка, различна от компетентната държава, се счита за настъпила на територията на компетентната държава.

Член 57

Обезщетения за професионална болест, когато заинтересованото лице е било изложено на един и същи риск в няколко държави-членки

1. Когато лице, заболяло от професионална болест, съгласно законодателството на две или повече държави-членки, е упражнявало дейност, която има вероятност да причинява тази болест, обезщетенията, за които може да претендира лицето или неговите преживели лица, се отпускат изключително съгласно законодателството на последната от тези държави, чиито условия са изпълнени, като по целесъобразност се вземат под внимание разпоредбите на параграфи 2 и 3.

2. Ако съгласно законодателството на държава-членка отпускането на обезщетения за професионална болест зависи от условието въпросната болест да е била диагностицирана за първи път на нейна територия, това условие се счита за изпълнено, ако болестта е диагностицирана за първи път на територията на друга държава-членка.

3. В случаи на склерогенна пневмокониоза се прилагат следните правила:

- a) ако съгласно законодателството на държава-членка отпускането на обезщетения за професионална болест зависи от условието въпросната болест да е била диагностицирана в рамките

на определен срок след преустановяване на последната дейност, която има вероятност да е причинила тази болест, при проверка на времето, през което е упражнявана тази дейност, компетентната институция на тази държава взема под внимание, доколкото е необходимо, сходните дейности, упражнявани съгласно законодателството на всяка друга държава-членка като упражнявани съгласно законодателството на първата държава;

- б) ако съгласно законодателството на държава-членка отпускането на обезщетения за професионална болест зависи от условието за упражняване в продължение на определен период от време на дейност, която има вероятност да причинява въпросната болест, компетентната институция на държавата взема под внимание, доколкото е необходимо, периодите, през които тази дейност е упражнявана съгласно законодателството на всяка друга държава-членка като упражнявана съгласно законодателството на първата държава;

- в) разходите за парични обезщетения, в това число и пенсии, се разделят между компетентните институции на държавите-членки, на чиято територия заинтересованото лице е упражнявало дейност, която има вероятност да причинява болестта. Делението се извършва в зависимост на това кой от периодите измеду продължителността на завършените съгласно законодателството на всяка от държавите осигурителни периоди за старост се приближава до общата продължителност на завършените съгласно законодателството на всички тези държави осигурителни периоди за старост към датата, на която е започнало изплащането на обезщетенията.

4. Съветът определя с единодушие, по предложение на Комисията, професионалните болести, за които се отнасят разпоредбите на параграф 3.

Член 58

Изчисляване на парични обезщетения

1. Компетентната институция на държава-членка, чието законодателство предвижда изчисляването на паричните обезщетения да се извършва въз основа на средна надница или заплата, определя тази средна надница или заплата изключително въз основа на регистрираните надници или заплати през завършените периоди съгласно въпросното законодателство.

2. Компетентната институция на държава-членка, чието законодателство предвижда изчисляването на паричните обезщетения да се извършва въз основа на стандартна надница или заплата, по целесъобразност определя тази средна надница или заплата изключително въз основа на средната стойност на стандартните надници или заплати, съответстващи на завършените периоди съгласно въпросното законодателство.

3. Компетентната институция на държава-членка, чието законодателство предвижда различен размер на паричните обезщетения, в зависимост от броя на членовете на семейството, взема предвид и членовете на семейството на заинтересованото лице, които пребивават на територията на друга държава-членка като пребиваващи на територията на компетентната държава.

Член 59

Разноски за транспортиране на лице, което е претърпяло трудова злополука или страда от професионална болест

1. Компетентната институция на държава-членка, чието законодателство предвижда поемане на разноските за транспортиране на лице, което е претърпяло трудова злополука или страда от професионална болест, до неговото пребиваване или до болница, поема тези разноски до съответното място на територията на друга държава-членка, в която лицето пребивава, при условие че тази институция предварително даде разрешение за такова транспортиране при надлежно отчитане на причините, които го обосновават. Такова разрешение не се изисква за пограничен работник.

2. Компетентната институция на държава-членка, чието законодателство предвижда проемане на разноските за транспортиране на тялото на починало при трудова злополука лице до мястото на погребване, съобразно разпоредбите на прилаганото от нея законодателство, поема тези разноски до съответното място на територията на друга държава-членка, в която лицето е пребивавало в момента на злополуката.

Раздел 2

Усложняване на професионална болест, за която е отпуснато обезщетение

Член 60

1. В случай на усложняване на професионална болест, за която работник е получавал или получава обезщетение съгласно законодателството на държава-членка, се прилагат следните правила:

а) ако, докато е получавал обезщетения, работникът не е упражнявал заетост съгласно законодателството на друга държава-членка, която има вероятност да причинява или усложнява въпросната болест, компетентната институция на първата държава-членка е длъжна да поеме разходите за обезщетенията съгласно разпоредбите на прилаганото от нея законодателство, като отчита усложняването;

б) ако, докато е получавал обезщетения, работникът е упражнявал такава заетост съгласно законодателството на друга държава-членка, компетентната институция на първата държава-членка е длъжна да поеме разходите за обезщетенията съгласно разпоредбите на прилаганото от нея законодателство, без да отчита усложняването. Компетентната институция на втората държава-членка отпуска на работника добавка, чийто размер се определя съгласно прилаганото от нея законодателство и е равен на разликата между сумата на дължимите обезщетения след усложняването и сумата, която би била дължима преди усложняването съгласно прилаганото от тази институция законодателство, ако въпросната болест е настъпила съгласно законодателството на тази държава-членка;

в) ако, в случаите по буква б), работник, страдащ от склерогенна пневмокониоза или от болест, определена в съответствие с член 57, параграф 4, няма право на обезщетения съгласно законодателството на втората държава-членка, компетентната институция на първата държава-членка е длъжна да предоставя обезщетения съгласно прилаганото от нея законодателство, като отчита усложняването. Въпреки това, компетентната институция на втората държава поема разходите за разликата между сумата на дължимите парични обезщетения, в това число и пенсии, от компетентната институция на първата държава при отчитане на усложняването и сумата на съответните обезщетения, които са били дължими преди усложняването.

2. В случай на усложняване на професионална болест, което дава основание за прилагане на разпоредбите на член 57, параграф 3, буква в), се прилагат следните разпоредби:

а) компетентната институция, която е отпуснала обезщетенията в съответствие с разпоредбите на член 57, параграф 1, е длъжна да предоставя обезщетения съгласно прилаганото от нея законодателство, като отчита усложняването;

б) разходите за парични обезщетения, в това число и пенсии, продължават да се поделят между институциите, които са си поделяли разходите за предишните обезщетения в съответствие с разпоредбите на член 57, параграф 3, буква в). Въпреки това, когато лицето отново е упражнявало дейност, която има вероятност да причинява или усложнява въпросната професионална болест, съгласно законодателството на една от държавите-членки, в които вече е упражнявало дейност от същото естество или съгласно законодателството на друга държава-членка, компетентната институция на тази държава поема разходите за разликата между сумата на дължимите обезщетения при отчитане на усложняването и сумата на дължимите обезщетения преди усложняването.

Раздел 3

Разни разпоредби

Член 61

Правила за отчитане на особеностите на някои законодателства

1. Ако на територията на държавата-членка, в която се намира работникът, няма осигуряване за трудова злополука или професионална болест, или ако съществува такова осигуряване, но няма отговорна институция за предоставянето на обезщетения в натура, тези обезщетения се предоставят от институцията по място на престой или пребиваване, която отговаря за предоставянето на обезщетения в натура в случай на болест.

2. Когато съгласно законодателството на компетентната държава напълно безплатните обезщетения в натура зависят от използването на медицинската служба, организирана от работодателя, предоставените обезщетения в посочените в член 52 и член 55, параграф 1 случаи се считат за предоставени от въпросната медицинска служба.

3. Когато законодателството на компетентната държава включва схема във връзка със задълженията на работодателя, предоставените обезщетения в посочените в член 52 и член 55, параграф 1 случаи се считат за предоставени по искане на компетентната институция.

4. Когато естеството на схемата на компетентната държава във връзка с компенсациите за трудови злополуки не съответства на схема за задължително осигуряване, обезщетенията в натура се предоставят пряко от работодателя или от съответния осигурител.

5. Когато законодателството на държава-членка изрично или косвено предвижда да се вземат под внимание настъпилите или преди това потвърдени трудови злополуки или професионална болест, с оглед оценяване на степента на неработоспособност, компетентната институция на тази държава също взема под внимание настъпилите или преди това потвърдени трудови злополуки или професионални болести съгласно законодателството на друга държава-членка като настъпили или потвърдени съгласно прилаганото от нея законодателство.

Член 62

Приложима схема при наличие на няколко схеми в страната на престой или пребиваване — Максимална продължителност на обезщетенията

1. Ако законодателството на страната по престой или пребиваване предвижда няколко осигурителни схеми, приложимите

разпоредби за работниците, посочени в член 52 или член 55, параграф 1, са разпоредбите на схемата, която се отнася за работниците в стоманодобивната промишленост. Въпреки това, ако посоченото законодателство включва специална схема за работниците в мини и подобни предприятия, разпоредбите на тази схема се прилагат за тази категория работници и за членовете на техните семейства, когато институцията по място на престой или пребиваване, в която те подават своите искове, е компетентна да прилага такава схема.

2. Ако законодателството на държава-членка определя максимален период, през който могат да се отпускат обезщетения, институцията, която прилага това законодателство, може да взема предвид всеки период, през който вече са предоставени обезщетения от институцията на друга държава-членка.

Раздел 4

Възстановяване на разходи между институциите

Член 63

1. Компетентните институции са длъжни да възстановяват сумата на предоставените от тяхно име обезщетения в съответствие с разпоредбите на член 52 и член 55, параграф 1.

2. Възстановяването на разходи по параграф 1 се определя и извършва по предвидения за това ред в посочения в член 97 регламент за прилагане, при представяне на доказателства за действително извършените разходи.

3. Две или повече държави-членки, или компетентните органи на тези държави, могат да предвидят други методи за възстановяване на разходи или да направят отказ от възстановяването на разходи между институциите под тяхна юрисдикция.

ГЛАВА 5

ПОМОЩИ ПРИ СМЪРТ

Член 64

Сумиране на осигурителни периоди

Компетентната институция на държава-членка, съгласно чието законодателство придобиването, запазването или възстановяването на правото на помощи при смърт зависи от завършването на осигурителни периоди, доколкото е необходимо взема под внимание завършените осигурителни периоди съгласно законодателството на всяка друга държава-членка като завършени съгласно прилаганото от нея законодателство.

Член 65

Право на помощи, когато смъртта настъпи, или когато лицето, което има право на помощи, пребивава в държава-членка, различна от компетентната държава

1. Когато работник, пенсионер или лице, претендиращо за пенсия, или член на неговото семейство, почине на територията на държава-членка, различна от компетентната държава, смъртта се счита за настъпила на територията на компетентната държава.
2. Компетентната институция е длъжна да отпуска дължимите съгласно прилаганото от нея законодателство помощи при смърт, дори и ако лицето, което има право на тях, пребивава на територията на държава-членка, различна от компетентната държава.
3. Разпоредбите на параграфи 1 и 2 се прилагат и когато смъртта е настъпила вследствие на трудова злополука или професионална болест.

Член 66

Предоставяне на обезщетения в случай на смърт на пенсионер, който е пребивавал в държава-членка, различна от държавата, чиято институция е отговаряла за предоставянето на обезщетения в натура

В случай на смърт на пенсионер, който е имал право да получава пенсия или пенсии съгласно законодателството на една или повече държави-членки, когато въпросният пенсионер е пребивавал на територията на държава-членка, различна от държавата, чиято институция е отговаряла за предоставянето на обезщетения в натура по член 28, платимите помощи при смърт, съгласно прилаганото от тази институция законодателство, се предоставят от и за сметка на същата тази институция, все едно че в момента на смъртта си пенсионерът е пребивавал на територията на държавата-членка, в която се намира тази институция.

Разпоредбите на предходния параграф се прилагат по аналогия за членовете на семейството на пенсионер.

ГЛАВА 6

БЕЗРАБОТИЦА

Раздел 1

Общи разпоредби

Член 67

Сумиране на осигурителни периоди или периоди на заетост

1. Компетентната институция на държава-членка, съгласно чието законодателство придобиването, запазването или възстановяването

на правото на обезщетения зависи от завършването на осигурителни периоди, взема под внимание, доколкото е необходимо, завършените осигурителни периоди или периоди на заетост съгласно законодателството на всяка друга държава-членка като завършени периоди съгласно прилаганото от нея законодателство, но, при условие че ако са били завършени съгласно това законодателство, периодите на заетост биха се брояли за осигурителни периоди.

2. Компетентната институция на държава-членка, съгласно чието законодателство придобиването, запазването или възстановяването на правото на обезщетения зависи от завършването на периоди на заетост, взема под внимание, доколкото е необходимо, завършените осигурителни периоди или периоди на заетост съгласно законодателството на всяка друга държава-членка като периоди на заетост, завършени съгласно прилаганото от нея законодателство.

3. Освен в случаите, посочени в член 71, параграф 1, буква а), ii) и буква б), ii), прилагането на разпоредбите на параграф 1 и 2 зависи от условието заинтересованото лице да има последно завършени:

— в случая по параграф 1, осигурителни периоди,

— в случая по параграф 2, периоди на заетост,

в съответствие с разпоредбите на законодателството, съгласно което се претендира за обезщетенията.

4. Когато продължителността на периода, през който могат да се отпускат обезщетения, зависи от продължителността на осигурителните периоди или периодите на заетост, в зависимост от случая, се прилагат по целесъобразност разпоредбите на параграф 1 или 2.

Член 68

Изчисляване на обезщетенията

1. Компетентната институция на държава-членка, чието законодателство предвижда изчисляването на обезщетенията да се извършва въз основа на размера на предишната надница или заплата, взема под внимание изключително само получената от заинтересованото лице надница или заплата за последната му заетост на територията на тази държава. Въпреки това, ако заинтересованото лице е било наето на работа на последното си работно място на тази територия за по-малко от четири седмици, обезщетенията се изчисляват въз основа на нормалната надница или заплата на мястото на престой или пребиваване на безработното лице, съответстваща на равностойна или сходна заетост на последното му работно място на територията на друга държава-членка.

2. Компетентната институция на държава-членка, чието законодателство предвижда различен размер на обезщетенията в зависимост от броя на членовете на семейството, взема под внимание и

членовете на семейството на заинтересованото лице, които пребивават на територията на друга държава-членка като пребиваващи на територията на компетентната държава. Тази разпоредба не се прилага, ако в страната на пребиваване на членовете на семейството друго лице има право на обезщетения за безработица, за чието изчисляване се вземат под внимание членовете на семейството.

Раздел 2

Безработни лица, които отиват в държава-членка, различна от компетентната държава

Член 69

Условия и ограничения за запазване на правото на обезщетения

1. Работник, който е напълно безработен, и който отговаря на предвидените от законодателството на държава-членка условия за придобиване на право на обезщетения, и който отива в една или повече други държави-членки, за да търси там работа, запазва правото си на такива обезщетения при следните условия и в рамките на следните ограничения:

- а) преди заминаването си лицето трябва да е било регистрирано като лице, което търси работа и да е било на разположение на службите по заетостта на компетентната държава най-малко в продължение на най-малко четири седмици, след като е станало безработно. Въпреки това, компетентните служби или институции могат да му дадат разрешение за заминаване преди изтичането на този срок;
- б) лицето трябва да се регистрира като лице, което търси работа в службите по заетостта на всяка от държавите-членки, в които отива и трябва да подлежи на организираната в тях контролна процедура. Това условие се счита за изпълнено за периода преди регистрацията, ако заинтересованото лице се е регистрирало в седемдневен срок от датата, на която е престанало да бъде на разположение на службите по заетостта на държавата, която е напуснало. В извънредни случаи, този срок може да се удължава от компетентните служби или институции;
- в) правото на обезщетения важи за максимален срок от три месеца от датата, на която заинтересованото лице е престанало да бъде на разположение на службите по заетостта на държавата, която е напуснало, при условие че общата продължителност на обезщетенията не надвишава продължителността на срока, през който лицето е имало право на обезщетения съгласно законодателството на тази държава. Освен това, в случай на сезонен работник, тази продължителност се ограничава до оставащия период до края на сезона, за който работникът е нает на работа.

2. Ако заинтересованото лице се завърне в компетентната държава преди изтичането на срока, през който има право на обезщетения съгласно разпоредбите на параграф 1, буква в), то продължава да има право на обезщетения съгласно законодателството на тази държава; лицето губи всички права на обезщетения съгласно законодателството на компетентната държава, ако не се завърне в нея преди изтичането на този срок. В извънредни случаи, този срок може да се удължава от компетентните служби или институции.

3. Позоваване на разпоредбите на параграф 1 може да се извършва само веднъж между два периода на заетост.

4. Когато компетентната държава е Белгия, безработно лице, което се завръща там след изтичането на предвидения в параграф 1, буква в) тримесечен срок, няма право на обезщетения в тази страна, докато не навърши най-малко три месеца трудов стаж там.

Член 70

Предоставяне на обезщетения и възстановяване на разходи

1. В случаите по член 69, параграф 1, обезщетенията се предоставят от институцията на всяка от държавите, в които безработно лице отива да търси работа.

Компетентната институция на държава-членка, чийто субект е бил работник по време на последната си заетост, е длъжна да възстанови сумата за такива обезщетения.

2. Възстановяването на разходи по параграф 1 се определя и извършва по предвидения за това ред в посочения в член 97 регламент за прилагане, при представяне на доказателства за действително извършените разходи или на основата на еднократни плащания.

3. Две или повече държави-членки, или компетентните органи на тези държави, могат да предвидят други методи за възстановяване на разходи или да направят отказ от възстановяването на разходи между институциите под тяхна юрисдикция.

Раздел 3

Безработни лица, които по време на последната си заетост са пребивавали в държава-членка, различна от компетентната държава

Член 71

1. Безработно лице, което по време на последната си заетост е пребивавало на територията на държава-членка, различна от компетентната държава, получава обезщетения в съответствие със следните разпоредби:

а) i) пограничен работник, който е частично или непрекъснато безработен в предприятието, в което е нает на работа, получава обезщетения в съответствие с разпоредбите на законодателството на компетентната държава като пребиваващ на територията на тази държава; тези обезщетения се предоставят от компетентната институция;

ii) пограничен работник, който е напълно безработен, получава обезщетения в съответствие с разпоредбите на законодателството на държавата-членка, на чиято територия пребивава като лице, което по време на последната си заетост е било субект на това законодателство; тези обезщетения се предоставят от и за сметка на институцията по мястото на пребиваване;

б) i) работник, различен от пограничен работник, който е частично, непрекъснато или напълно безработен, и който остава на разположение на работодателя си или на службите по заетостта на територията на компетентната държава, получава обезщетения в съответствие с разпоредбите на законодателството на тази държава като пребиваващо на нейна територия лице; тези обезщетения се предоставят от компетентната институция;

ii) работник, различен от пограничен работник, който е напълно безработен, и който се поставя на разположение за работа на службите по заетостта на територията на държавата-членка, в която пребивава, или който се завръща на тази територия, получава обезщетения в съответствие със законодателството на тази държава като лице, което за последен път е било наето на работа там; тези обезщетения се предоставят от и за сметка на институцията по мястото на пребиваване. Въпреки това, ако такъв работещ е получил право на обезщетения за сметка на компетентната институция на държавата-членка, чийто субект е бил последно, той получава обезщетения съобразно разпоредбите на член 69. Получаването на обезщетения съгласно законодателството на държавата, в която пребивава, се спира за всеки период, през който безработното лице може съгласно разпоредбите на член 69 да предяви иск за обезщетения съгласно законодателството, чийто субект е било последно.

2. Безработно лице не може да претендира за обезщетения съгласно законодателството на държавата-членка, на чиято територия пребивава, докато има право на обезщетения съгласно разпоредбите на параграф 1, буква а), i) или буква б), i).

ГЛАВА 7

СЕМЕЙНИ ОБЕЗЩЕТИЯ И СЕМЕЙНИ ПОМОЩИ ЗА ЗАЕТИ И БЕЗРАБОТНИ ЛИЦА

Раздел 1

Общи разпоредби

Член 72

Сумиране на периоди на заетост

Когато съгласно законодателството на държава-членка придобиването на право на обезщетения зависи от завършването на периоди на заетост, компетентната институция на тази държава взема под внимание, доколкото е необходимо, завършените периоди на заетост на територията на всяка друга държава-членка като завършени съгласно нейното собствено законодателство.

Раздел 2

Работници и безработни лица, чиито семейства пребивават в държава-членка, различна от компетентната държава

Член 73

Работници

1. Работник, който е субект на законодателството на държава-членка, различна от Франция, има право на семейните обезщетения, предвидени от законодателството на първата държава-членка, за членовете на неговото семейство, които пребивават на територията на друга държава-членка, все едно че пребивават на територията на първата държава.

2. Работник, който е субект на френското законодателство, има право, по отношение на членовете на неговото семейство, които пребивават на територията на държава-членка, различна от Франция, на семейните помощи, които са предвидени от законодателството на тази държава-членка; работникът трябва да отговаря на условията за заетост, на които съгласно френското законодателство се основава правото на такива обезщетения.

3. Въпреки това, работник, който по силата на член 14, параграф 1, буква а) е субект на френското законодателство, има право на предвидените от френското законодателство и посочени в приложение V семейни обезщетения за членовете на неговото семейство, които го придружават на територията на държавата-членка, в която работникът е командирован.

Член 74

Безработни лица

1. Безработно лице, което получава обезщетения за безработица съгласно законодателството на държава-членка, различна от Франция, има право на предвидените от законодателството на първата държава-членка семейни обезщетения за членовете на неговото семейство, които пребивават на територията на друга държава-членка, все едно че пребивават на територията на първата държава.

2. Безработно лице, което получава обезщетения за безработица съгласно френското законодателство, има право, по отношение на членовете на неговото семейство, които пребивават на територията на държава-членка, различна от Франция, на семейните помощи, които са предвидени от законодателството на държавата, на чиято територия пребивават въпросните членове на семейството.

Член 75

Предоставяне на обезщетения и възстановяване на суми

1. а) В случаите по член 73, параграфи 1 и 3 семейните обезщетения се предоставят от компетентната институция на държавата, на чието законодателство е субект работникът, а в случаите по член 74, параграф 1 — от компетентната институция на държавата, съгласно чието законодателство безработното лице получава обезщетения за безработица. Те се предоставят съобразно прилаганите от тези институции разпоредби, независимо дали физическото или юридическото лице, на което се дължат тези обезщетения, пребивава или има престой или се намира на територията на компетентната държава или на територията на друга държава-членка;

б) въпреки това, ако семейните обезщетения не се използват от лицето, на което следва да се предоставят за издръжка на членовете на семейството, компетентната институция се освобождава от юридическите си задължения, като предоставя въпросните обезщетения на физическото или юридическото лице, което действително издържа членовете на семейството, по искане на и с посредничеството на институцията по тяхното пребиваване или на определената институция, или на назначения за целта орган от компетентните власти на страната на тяхното пребиваване;

в) две или повече държави-членки могат да се договорят, съобразно разпоредбите на член 8, компетентната институция да предоставя дължимите семейни обезщетения съгласно законодателството на тези държави или на една от тези държави на физическото или юридическото лице, което действително издържа членовете на семейството, пряко или с посредничеството на институцията по тяхното пребиваване.

2. а) В случаите по член 73, параграф 2 и член 74, параграф 2 семейните помощи се предоставят от институцията по пребиваване на членовете на семейството, в съответствие с прилаганото от тази институция законодателство;

б) въпреки това, ако съгласно това законодателство помощите трябва да се предоставят на работника, посочената в предходната буква институция изплаща тези помощи на физическото или юридическото лице, което действително издържа членовете на семейството на мястото им на пребиваване или, по целесъобразност, пряко на членовете на семейството;

в) компетентната институция възстановява пълния размер на предоставените помощи в съответствие с предходните букви. Възстановяването на суми се определя и извършва по реда, определен в посочения в член 97 регламент за прилагане.

Член 76

Правила за преимущество в случаи на натрупване на право на семейни обезщетения или семейни помощи в изпълнение на разпоредбите на член 73 и 74, поради упражняването на професионална или търговска дейност в страната по пребиваване на членовете на семейството

Правото на семейни обезщетения или семейни помощи съгласно член 73 и 74 се спира, ако поради упражняването на професионална или търговска дейност се дължат семейни обезщетения или семейни помощи и съгласно законодателството на държавата-членка, на чиято територия пребивават членовете на семейството.

ГЛАВА 8

ОБЕЗЩЕТЕНИЯ ЗА ДЕЦА НА ИЗДРЪЖКА НА ПЕНСИОНЕРИ И ОБЕЗЩЕТЕНИЯ ЗА СИРАЦИ

Член 77

Деца на издръжка на пенсионери

1. По смисъла на настоящия член, терминът „обезщетения“ означава семейни помощи за лица, които получават пенсии за старост, инвалидност, трудова злополука или професионална болест и увеличения или добавки към такива пенсии за децата на такива пенсионери, с изключение на добавките, които се отпускат съгласно осигурителни схеми за трудови злополуки и професионална болест.

2. Обезщетенията се отпускат в съответствие със следните правила, независимо от държавата-членка, на чиято територия пребивават пенсионерът или децата:

- а) на пенсионер, който получава пенсия съгласно законодателството на само една държава-членка, в съответствие със законодателството на държавата-членка, която отговаря за пенсията;
- б) на пенсионер, който получава пенсии съгласно законодателството на повече от една държава-членка:
- i) в съответствие със законодателството на тази от държавите, в която пребивава, при условие че съгласно законодателството на тази държава се придобива право на едно от обезщетенията, посочени в параграф 1, като по целесъобразност се вземат предвид разпоредбите на член 79, параграф 1, буква а),

или

- ii) в други случаи, в съответствие със законодателството на държавата-членка, чийто субект лицето е било най-дълго, при условие че съгласно въпросното законодателство се придобива право на едно от обезщетенията, посочени в параграф 1, като по целесъобразност се вземат предвид разпоредбите на член 79, параграф 1, буква а); ако съгласно това законодателство не се придобива право на обезщетение, условията за придобиване на такова право съгласно законодателствата на другите заинтересовани държави се разглеждат в низходящ ред според продължителността на завършените осигурителни периоди съгласно законодателството на тези държави-членки.

Член 78

Сиращи

1. По смисъла на настоящия член, терминът „обезщетения“ означава семейни помощи и, по целесъобразност, допълнителни или специални обезщетения за сиращи и пенсии за сиращи, освен такива, които се отпускат съгласно осигурителни схеми за трудови злополуки и професионална болест.

2. Обезщетенията за сиращи се отпускат в съответствие със следните правила, независимо от държавата-членка, на чиято територия пребивава сиракът или физическото или юридическото лице, което действително го издържа:

- а) за сирака на починал работник, който е бил субект на законодателството на само една държава-членка, в съответствие със законодателството на тази държава;
- б) за сирака на починал работник, който е бил субект на законодателството на няколко държави-членки:

- i) в съответствие със законодателството на държавата-членка, на чиято територия пребивава сиракът, при условие че съгласно законодателството на тази държава се придобива право на едно от обезщетенията, посочени в параграф 1, като по целесъобразност се вземат предвид разпоредбите на член 79, параграф 1, буква а);
- ii) в други случаи, в съответствие със законодателството на държавата-членка, чийто субект починалият работник е бил най-дълго, при условие че съгласно въпросното законодателство се придобива право на едно от обезщетенията, посочени в параграф 1, като по целесъобразност се вземат предвид разпоредбите на член 79, параграф 1, буква а); ако съгласно това законодателство не се придобива право на обезщетение, условията за придобиване на такова право съгласно законодателствата на другите заинтересовани държави-членки се разглеждат в низходящ ред според продължителността на завършените осигурителни периоди съгласно законодателството на тези държави-членки.

Въпреки това, приложимото законодателство на държавата-членка за предоставяне на обезщетенията по член 77 за деца на пенсионер остава приложимо след смъртта на въпросния пенсионер по отношение на предоставянето на обезщетения на неговите сиращи.

Член 79

Общи разпоредби за обезщетенията за деца на издръжка на пенсионери и за обезщетенията за сиращи

1. Обезщетенията по смисъла на членове 77 и 78 се предоставят в съответствие с определеното чрез прилагане на разпоредбите на тези членове законодателство, от и за сметка на институцията, която отговаря за прилагането на това законодателство, все едно че пенсионерът или починалият работник е бил субект само на законодателството на компетентната държава-членка.

Въпреки това:

- а) ако това законодателство предвижда, че придобиването, запазването или възстановяването на правото на обезщетения зависи от продължителността на осигурителните периоди или периодите на заетост, тази продължителност се определя, като при необходимост се вземат под внимание разпоредбите на член 45 или член 72, в зависимост от случая;
- б) ако това законодателство предвижда размерът на обезщетенията да се изчислява въз основа на размера на пенсията или да зависи от продължителността на осигурителните периоди, размерът на тези обезщетения се изчислява въз основа на теоретичния размер, определен в съответствие с разпоредбите на член 46, параграф 2.

2. В случай, когато ефектът от прилагане на правилото, определено в член 77, параграф 2, буква б) ii) и член 78, параграф 2, буква б) ii), би се изразявал в това няколко държави-членки да бъдат компетентни, при еднаква продължителност на периодите, обезщетенията по смисъла на член 77 или член 78, в зависимост от случая, се отпускат в съответствие със законодателството на държавата-членка, чийто субект последно е бил работникът.

3. Правото на дължими обезщетения съгласно разпоредбите на параграф 2 и съгласно разпоредбите на член 77 и 78 се прекратява, ако децата придобият право на семейни обезщетения или семейни помощи съгласно законодателството на държава-членка по силата на това, че упражняват професионална или търговска дейност. В такъв случай заинтересованите лица се считат за членове на семейството на работник.

ДЯЛ IV

АДМИНИСТРАТИВНА КОМИСИЯ ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ НА РАБОТНИЦИ МИГРАНТИ

Член 80

Състав и метод на работа

1. Към Комисията на Европейските общности се създава Административна комисия за социално осигуряване на работници мигранти (оттук нататък наричана „Административна комисия“), състояща се от по един представител на всяка държава-членка, която при необходимост се подпомага от експертни съветници. На заседанията на Административната комисия присъства представител на Комисията със съвещателни функции.

2. Административната комисия се подпомага по технически въпроси от Международната служба по труда съгласно условията на сключените за целта споразумения между Европейската икономическа общност и Международната организация на труда.

3. Правилникът за работа на Административната комисия се изготвя по взаимно споразумение между нейните членове.

Решенията по посочените в член 81, буква а) въпроси на тълкуване се вземат с единодушие и им се дава необходимата гласност.

4. Секретариатът на Административната комисия се осигурява от Комисията на Европейските общности.

Член 81

Задачи на Административната комисия

Административната комисия има следните задачи:

- а) да разглежда всички административни въпроси и въпроси на тълкуване, произтичащи от разпоредбите на настоящия и последващите регламенти или от всяко сключено въз основа на тях споразумение или спогодба, без да се накърнява правото на заинтересованите органи, институции и лица да прибегват до процедурите и съдилищата, предвидени от законодателството на държавите-членки, на настоящия регламент или на Договора;
- б) да извършва всички преводи на документи във връзка с прилагането на настоящия регламент по искане на компетентните органи, институции и съдилища на държавите-членки и по-специално преводи на подадените иски от лица, които могат да имат право на обезщетение съгласно разпоредбите на настоящия регламент;
- в) да насърчава и развива сътрудничеството между държавите-членки по въпроси от областта на социалното осигуряване, по-специално във връзка със здравните и социални мерки от общ интерес;
- г) да насърчава и развива сътрудничеството между държавите-членки с оглед ускоряване, като се отчитат постиженията в областта на техниките за административно управление, на отпускането на обезщетения, по-специално дължимите съгласно настоящия регламент обезщетения за инвалидност, старост и смърт (пенсии);
- д) да обобщава факторите, които следва да се вземат под внимание за съставянето на отчети за разходите, които ще бъдат за сметка на институциите на държавите-членки съгласно разпоредбите на настоящия регламент и да приема годишните отчети между споменатите институции;
- е) да изпълнява всякакви други функции от нейната компетентност съгласно разпоредбите на настоящия и последващите регламенти или всяко сключено въз основа на тях споразумение или спогодба;
- ж) да представя на Комисията на Европейските икономически общности предложения за изработване на последващи регламенти и за преразглеждане на настоящия и последващите регламенти.

ДЯЛ V

КОНСУЛТАТИВЕН КОМИТЕТ ПО СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ НА РАБОТНИЦИ МИГРАНТИ

Член 82

Създаване, състав и метод на работа

1. Създава се Консултативен комитет по социално осигуряване на работници мигранти (отгук нататък наричан „Консултативният комитет“), който се състои от общо тридесет и шест членове от всяка държава-членка:

- a) двама представители на правителството, от които поне един трябва да е член на Административната комисия;
- б) двама представители на синдикати;
- в) двама представители на организации на работодателите.

За всяка от посочените по-горе категории се назначава по един заместник за всяка държава-членка.

2. Членовете на Консултативния комитет и техните заместници се назначават от Съвета, който при подбора на представители на синдикати и на организации на работодателите се стреми да постигне равностойно представителство в комитета на различните заинтересовани отрасли.

Съветът публикува списъка на членовете и техните заместници в *Официален вестник на Европейските общности*.

3. Мандатът за членове и заместници е две години. Назначението им може да се подновява. При изтичане на мандата им, членовете и заместниците остават на длъжност, докато бъдат сменени или до подновяване на назначението им.

4. Консултативният комитет се председателства от представител на Комисията. Председателят няма право на глас.

5. Консултативният комитет заседава най-малко веднъж годишно. Той се свиква на заседание от председателя, по негов почин или

въз основа на отправена до него писмена молба от най-малко една трета от членовете. Молбата трябва да съдържа конкретни предложения относно дневния ред.

6. При извънредни обстоятелства, по предложение на председателя, Консултативният комитет може да вземе решение да се консултира с всяко лице или представители на организации с богат опит по въпроси от областта на социалното осигуряване. Освен това, комитетът получава техническа помощ от Международната служба по труда при същите условия, както Административната комисия, съгласно условията на сключеното споразумение между Европейската икономическа общност и Международната организация на труда.

7. В становищата и предложенията на Консултативния комитет трябва да са посочени мотивите, на които те се основават. Те се произнасят с абсолютно мнозинство при редовно проведено гласуване.

Правилникът за работа на комитета се изготвя с мнозинство на неговите членове и се одобрява от Съвета, след получаване на становището на Комисията.

8. Секретариатът на Консултативния комитет се осигурява от Комисията на Европейските общности.

Член 83

Задачи на Консултативния комитет

Консултативният комитет е оправомощен, по искане на Комисията на Европейските общности, на Административната комисия или по свой почин:

- a) да разглежда общи или принципни въпроси и проблеми, произтичащи от прилагането на приетите регламенти съгласно разпоредбите на член 51 от Договора;
- б) да формулира становища по даден въпрос за Административната комисия и предложения за евентуално преразглеждане на регламентите.

ДЯЛ VI

РАЗЛИЧНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 84

Сътрудничество между компетентните органи

1. Компетентните органи на държавите-членки взаимно си съобщават цялата информация във връзка с:

- a) предприетите мерки за прилагане на настоящия регламент;
- б) промените в законодателството им, които има вероятност да засягат прилагането на настоящия регламент.

2. С оглед прилагане на настоящия регламент, органите и институциите на държавите-членки оказват съдействие и действат така, сякаш прилагат собственото си законодателство. По правило, предоставяното от споменатите органи и институции административно съдействие е безвъзмездно. Въпреки това, компетентните органи на държавите-членки могат да дават съгласие за възстановяване на някои разходи.

3. С оглед прилагане на настоящия регламент, органите и институциите на държавите-членки могат да комуникират пряко помежду си и със заинтересованите лица или техни представители.

4. Органите, институциите и съдилищата на дадена държава-членка не могат да отхвърлят представени им иски или други документи на основание, че същите са написани на официалния език на друга държава-членка. По целесъобразност, те прилагат разпоредбите на член 81, буква б).

Член 85

Освобождение от или намаляване на данъци — Освобождение от изискване за заверка

1. Всяко предвидено в законодателството на дадена държава-членка освобождение от или намаляване на данъци, държавни, нотариални или регистрационни такси по отношение на удостоверения или документи, за които се изисква да бъдат представени съгласно законодателството на тази държава, важат за сходни документи, които се изисква да бъдат представени съгласно законодателството на друга държава-членка или настоящия регламент.

2. Всички декларации, документи или удостоверения от всякакво естество, за които се изисква да бъдат представени съгласно настоящия регламент, са освободени от изискване за заверка от дипломатически или консулски органи.

Член 86

Искове, декларации или жалби, представени пред орган, институция или съд на държава-членка, различна от компетентната държава

Всеки иск, декларация или жалба, които с оглед спазване на законодателството на дадена държава-членка е трябвало да бъдат подадени в определен срок пред орган, институция или съд на тази държава, са допустими, ако са подадени в същия срок пред съответстващ орган, институция или съд на друга държава-членка. В такъв случай органът, институцията или съдът, които получават иска, декларацията или жалбата, незабавно ги изпращат на компетентния орган, институция или съд на първата държава, пряко или чрез компетентните органи на съответната държава-членка. Датата, на която въпросните иски, декларации или жалби са подадени пред органа, институцията или съда на втората държава, се счита за дата на подаването им пред компетентния орган, институция или съд.

Член 87

Медицински прегледи

1. По искане на компетентната институция медицинските прегледи, предвидени от законодателството на една държава-членка, могат да се извършват на територията на друга държава-членка от институцията по място на престой или пребиваване на лицето, което има право на обезщетения, при условията, предвидени в посочения в член 97 регламент за прилагане, или, ако това условие не бъде изпълнено, съгласно договорените условия между компетентните органи на заинтересованите държави-членки.

2. Медицинските прегледи, извършени съгласно условията по параграф 1, се считат за извършени на територията на компетентната държава.

Член 88

Преводи от една държава-членка в друга на дължими парични суми съгласно настоящия регламент

Съобразно разпоредбите на член 106 от Договора, паричните преводи в съответствие с настоящия регламент се извършват съгласно разпоредбите на съответните действащи споразумения между заинтересованите държави-членки към момента на превода. При отсъствие на такива действащи споразумения между две

държави-членки, компетентните органи на тези държави или органите, които отговарят за международните разплащания, по взаимно споразумение определят необходимите мерки за извършване на такива преводи.

Член 89

Особен ред за прилагане на разпоредбите на някои законодателства

Особеният ред за прилагане на разпоредбите на законодателствата на някои държави-членки е посочен в приложение V.

Член 90

Помощи за жилищно настаняване и семейни обезщетения, въведени след влизането в сила на настоящия регламент

Помощи за жилищно настаняване и, когато се отнася до Люксембург, семейни обезщетения, въведени по демографски съображения след влизането в сила на настоящия регламент, не се отпускат на лица, които пребивават на територията на държава-членка, различна от компетентната държава.

Член 91

Вноски за сметка на работодатели или предприятия, които не са установени в компетентната държава

Работодател не е длъжен да плаща по-високи вноски поради факта, че мястото му на стопанска дейност или седалището му, или мястото на стопанска дейност на неговото предприятие се намира на територията на държава-членка, различна от компетентната държава.

Член 92

Събиране на вноски

1. Дължимите вноски към институцията на една държава-членка могат да се събират на територията на друга държава-членка в

съответствие с приложимия административен ред, гаранции и привилегии за събирането на дължими вноски към съответната институция на последно споменатата държава.

2. Редът за прилагане на разпоредбите на параграф 1 се урежда, доколкото е необходимо, чрез посочения в член 97 регламент за прилагане или чрез споразумения между държавите-членки. Такъв ред за прилагане може да включва процедура за принудително плащане.

Член 93

Права на институциите, които отговарят за обезщетенията спрямо задължени трети страни

1. Ако дадено лице получава обезщетения съгласно законодателството на една държава-членка за вреда, настъпила на територията на друга държава-членка, всички права на институцията, която отговаря за обезщетенията спрямо трети страни, които са длъжни да компенсират вредата, се уреждат от следните правила:

- a) когато съгласно прилаганото от нея законодателство институцията, която отговаря за обезщетенията, встъпва в правата на получателя спрямо трета страна, това встъпване в права се признава от всяка държава-членка;
- б) когато посочената институция има преки права спрямо третата страна, тези права се признават от всяка държава-членка.

2. Ако дадено лице получава обезщетения съгласно законодателството на една държава-членка за вреда, настъпила на територията на друга държава-членка, по отношение на въпросното лице или компетентната институция се прилагат разпоредбите на посоченото законодателство, които определят случаите, в които се изключва гражданската отговорност на работодателите или на наетите от тях лица.

Разпоредбите на параграф 1 се прилагат и за всички права на институцията, която отговаря за обезщетенията спрямо работодател или наетите от него лица в случаите, когато не се изключва тяхната отговорност.

ДЯЛ VII

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 94

Различни разпоредби

1. Не се придобиват никакви права съгласно настоящия регламент за период преди датата на неговото влизане в сила.

2. За определяне на правата на обезщетения съгласно разпоредбите на настоящия регламент се вземат предвид всички осигурителни периоди и, по целесъобразност, всички периоди на заетост или пребиваване, които са завършени съгласно законодателството на дадена държава-членка преди датата на влизане в сила на регламента.

3. Съобразно разпоредбите на параграф 1 право съгласно настоящия регламент се придобива, дори и ако се отнася до осигурен социален риск, който се е осъществил преди датата на влизане в сила на настоящия регламент.

4. Всяко обезщетение, което не е било отпуснато или е било спряно на основание националност или пребиваване на заинтересованото лице, се отпуска или възобновява по молба на заинтересованото лице, считано от влизането в сила на настоящия регламент, при условие че преди това определените права не са били основание за изплащане на еднократно обезщетение.

5. Правата на лице, на което е отпусната пенсия преди влизането в сила на настоящия регламент, могат да се преразглеждат по молба на заинтересованото лице, като се отчитат разпоредбите на настоящия регламент. Тази разпоредба се прилага и за другите обезщетения, посочени в член 78.

6. Ако посочената в параграф 4 или 5 молба се подаде в срок от две години от датата на влизане в сила на настоящия регламент, придобитите съгласно настоящия регламент права влизат в сила от тази дата и срещу съответните лица не може да се извършва позоваване на разпоредбите на законодателството на която и да е държава-членка относно загубата или погасяването на права по давност.

7. Ако посочената в параграф 4 или 5 молба е подадена след изтичането на двугодишния срок след влизането в сила на настоящия регламент, правата, които не са изгубени или погасени по давност, влизат в сила от датата на подаване на молбата, освен ако не се прилагат по-благоприятни разпоредби на законодателството на която и да е държава-членка.

8. В случай на склерогенна пневмокониоза, разпоредбата на член 57, параграф 3, буква в) се прилага за парични обезщетения за професионална болест, разноските за които, при отсъствие на споразумение между заинтересованите институции, не е можело да бъдат поделени между тези институции преди датата на влизане в сила на настоящия регламент.

9. Прилагането на разпоредбите на член 73, параграф 2 не води до намаляване на съществуващи права в деня на влизане в сила на настоящия регламент. По отношение на лицата, които към тази дата получават по-благоприятни обезщетения по силата на сключени двустранни споразумения с Франция, разпоредбите на тези споразумения продължават да се прилагат за такива лица, докато същите са субекти на френското законодателство. Не се вземат под внимание прекъсвания с продължителност по-малко от един месец, нито периоди, през които се получават обезщетения за безработица или болест. Редът за прилагане на тези разпоредби се определя в посочения в член 97 регламент за прилагане.

Член 95

Приложения към настоящия регламент

Приложенията към настоящия регламент могат да се изменят и допълват с регламент, приет от Съвета по предложение на Комисията, по искане на една или повече заинтересовани държави-членки и след получаване на становището на Административната комисия.

Член 96

Нотифициране съгласно някои разпоредби

1. Нотифицирането по член 1, буква й), член 5 и член 8, параграф 2 се адресира до председателя на Съвета на Европейските общности. В тях се посочва датата на влизане в сила на въпросните закони и схеми или, в случай на нотифицирането по член 1, буква й), датата, от която настоящият регламент се прилага за схемите, посочени в декларациите на държавите-членки.

2. Получените нотификации в съответствие с разпоредбите на параграф 1 се публикуват в *Официален вестник на Европейските общности*.

Член 97

Регламент за прилагане

Редът за прилагане на настоящия регламент се определя в допълнителен регламент.

Член 98

Преразглеждане на проблема с изплащането на семейни обезщетения

По предложение на Комисията, Съветът преразглежда преди 1 януари 1973 г. цялостния проблем с изплащането на семейни обезщетения на членове на семейството, които не пребивават на територията на компетентната държава, с оглед намиране на единно решение за всички държави-членки.

Член 99

Влизане в сила

Настоящият регламент влиза в сила на първо число от седмия месец след публикуване на посочения в член 97 регламент за прилагане в *Официален вестник на Европейските общности*.

Тези два регламента отменят следните регламенти:

- Регламент № 3 на Съвета относно социалното осигуряване на работници мигранти,
- Регламент № 4 на Съвета за определяне на реда за прилагане и допълнителни разпоредби във връзка с Регламент № 3 ⁽¹⁾, и

— Регламент № 36/63/ЕИО на Съвета от 2 април 1963 г. относно социалното осигуряване на пограничните работници ⁽²⁾.

Въпреки това, разпоредбите на членове 82 и 83 относно създаването на Консултативния комитет влизат в сила в деня на публикуване на посочения в член 97 регламент за прилагане.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави-членки.

Съставено в Люксембург на 14 юни 1971 година.

За Съвета
Председател
M. COINTAT

⁽¹⁾ ОВ 30, 16.12.1958 г., стр. 597/58.

⁽²⁾ ОВ 62, 20.4.1963 г., стр. 1314/63.

ПРИЛОЖЕНИЕ I

(член 1, буква ф) от регламента)

Специални помощи за раждане на дете, които съгласно член 1, буква ф) са изключени от приложното поле на регламента

А. БЕЛГИЯ

Помощи за раждане на дете

Б. ГЕРМАНИЯ

Няма

В. ФРАНЦИЯ

а) помощи за отглеждане на малко дете

б) помощи за майчинство съгласно кодекса за социално осигуряване (*code de la sécurité sociale*)

Г. ИТАЛИЯ

Няма

Д. ЛЮКСЕМБУРГ

Помощи за раждане на дете

Е. НИДЕРЛАНДИЯ

Няма

—

ПРИЛОЖЕНИЕ II

(член 7, параграф 2, буква в) и член 3, параграф 3 от регламента)

Разпоредби на конвенции за социално осигуряване, които остават приложими, независимо от разпоредбите на член 6 от регламента — Разпоредби на конвенции за социално осигуряване, които не се прилагат за всички лица, за които се прилага регламентът

ОБЩИ КОМЕНТАРИ

1. Доколкото разпоредбите, съдържащи се в настоящото приложение, предвиждат препратки към разпоредбите на други конвенции, тези препратки се заменят с препратки към съответните разпоредби на настоящия регламент, освен ако самите разпоредби на въпросните конвенции не се съдържат в настоящото приложение.
2. Клаузата за прекратяване, предвидена в конвенция в областта на социалното осигуряване, някои от които разпоредби се съдържат в настоящото приложение, продължава да се прилага по отношение на тези разпоредби.

A

Разпоредби на конвенции за социално осигуряване, които остават приложими, независимо от разпоредбите на член 6 от регламента

(член 7, параграф 2, буква в) от регламента)

1. БЕЛГИЯ — ГЕРМАНИЯ
  - а) членове 3 и 4 от заключителния протокол от 7 декември 1957 г. към общата конвенция от същата дата, в редакцията на текста, която фигурира в допълнителния протокол от 10 ноември 1960 г.;
  - б) Допълнително споразумение № 3 от 7 декември 1957 г. към общата конвенция от същата дата, в редакцията на текста, която фигурира в допълнителния протокол от 10 ноември 1960 г. (изплащане на пенсии за периода преди влизането в сила на общата конвенция).
2. БЕЛГИЯ — ФРАНЦИЯ
  - а) членове 13, 16 и 23 от допълнителното споразумение от 17 януари 1948 г. към общата конвенция от същата дата (работници в мини и сходни предприятия);
  - б) размяната на писма от 27 февруари 1953 г. (прилагане на член 4, параграф 2 от общата конвенция от 17 януари 1948 г.);
  - в) размяната на писма от 29 юли 1953 г. относно помощите за възрастни заети лица.
3. БЕЛГИЯ — ИТАЛИЯ
Член 29 от конвенцията от 30 април 1948 г.
4. БЕЛГИЯ — ЛЮКСЕМБУРГ
Членове 3, 4, 5, 6 и 7 от конвенцията от 16 ноември 1959 г., в редакцията на текста, която фигурира в конвенцията от 12 февруари 1964 г. (погранични работници).
5. БЕЛГИЯ — НИДЕРЛАНДИЯ
Няма.
6. ГЕРМАНИЯ — ФРАНЦИЯ
  - а) член 11, параграф 1, член 16, алинея втора и член 19 от общата конвенция от 10 юли 1950 г.;
  - б) член 9 от Допълнително споразумение № 1 от 10 юли 1950 г. към общата конвенция от същата дата (работници в мини и сходни предприятия);
  - в) Допълнително споразумение № 4 от 10 юли 1950 г. към общата конвенция от същата дата, в редакцията на текста, която фигурира в добавения раздел № 2 от 18 юни 1955 г.;
  - г) дялове I и III от добавения раздел № 2 от 18 юни 1955 г.;
  - д) точки 6, 7 и 8 от общия протокол от 10 юли 1950 г. към общата конвенция от същата дата;
  - е) дялове II, III и IV от споразумението от 20 декември 1963 г. (социално осигуряване в областта Саар).
7. ГЕРМАНИЯ — ИТАЛИЯ
  - а) член 3, параграф 2, член 23, параграф 2, член 26 и член 36, параграф 3 от конвенцията от 5 май 1953 г. (социална осигуровка);
  - б) Допълнителното споразумение от 12 май 1953 г. към конвенцията от 5 май 1953 г. (изплащане на пенсии за периода преди влизането в сила на конвенцията).
8. ГЕРМАНИЯ — ЛЮКСЕМБУРГ
Членове 4, 5, 6 и 7 от договора от 11 юли 1959 г. (уреждане на спора между Германия и Люксембург) и член 11, параграф 2, буква б) от конвенцията от 14 юли 1960 г. (социално осигуряване на пограничните работници).

9. ГЕРМАНИЯ — НИДЕРЛАНДИЯ
  - а) член 3, параграф 2 от конвенцията от 29 март 1951 г.;
  - б) членове 2 и 3 от Допълнително споразумение № 4 от 21 декември 1956 г. към конвенцията от 29 март 1951 г. (уреждане на придобити права от нидерландски работници съгласно германската схема за социално осигуряване в периода между 13 май 1940 г. и 1 септември 1945 г.).

10. ФРАНЦИЯ — ИТАЛИЯ
  - а) членове 20 и 24 от общата конвенция от 31 март 1948 г.;
  - б) размяната на писма от 3 март 1956 г. (обезщетения за болест за сезонни работници в селското стопанство).

11. ФРАНЦИЯ — ЛЮКСЕМБУРГ

Членове 11 и 14 от допълнителното споразумение от 12 ноември 1949 г. към общата конвенция от същата дата (работници в мини и сходни предприятия).

12. ФРАНЦИЯ — НИДЕРЛАНДИЯ

Член 11 от допълнителното споразумение от 1 юни 1954 г. към общата конвенция от 7 януари 1950 г. (работници в мини и сходни предприятия).

13. ИТАЛИЯ — ЛЮКСЕМБУРГ

Член 18, параграф 2 и член 24 от общата конвенция от 29 май 1951 г.

14. ИТАЛИЯ — НИДЕРЛАНДИЯ

Член 21, параграф 2 от общата конвенция от 28 октомври 1952 г.

15. ЛЮКСЕМБУРГ — НИДЕРЛАНДИЯ

Няма.

В

Разпоредби на конвенции, които не се прилагат за всички лица, за които се прилага регламентът

(член 3, параграф 3 от регламента)

1. БЕЛГИЯ — ГЕРМАНИЯ
  - а) член 3 и 4 от заключителния протокол от 7 декември 1957 г. към общата конвенция от същата дата, в редакцията на текста, която фигурира в допълнителния протокол от 10 ноември 1960 г.;
  - б) Допълнително споразумение № 3 от 7 декември 1957 г. към общата конвенция от същата дата, в редакцията на текста, която фигурира в допълнителния протокол от 10 ноември 1960 г. (изплащане на пенсии за периода преди влизането в сила на конвенцията).

2. БЕЛГИЯ — ФРАНЦИЯ
  - а) размяната на писма от 29 юли 1953 г. относно помощите за възрастни заети лица;
  - б) член 23 от допълнителното споразумение от 17 януари 1948 г. към общата конвенция от същата дата (работници в мини и сходни предприятия);
  - в) размяната на писма от 27 февруари 1953 г. (прилагане на член 4, параграф 2 от общата конвенция от 17 януари 1948 г.).

3. БЕЛГИЯ — ИТАЛИЯ
Няма.
  4. БЕЛГИЯ — ЛЮКСЕМБУРГ
Няма.
  5. БЕЛГИЯ — НИДЕРЛАНДИЯ
Няма.
  6. ГЕРМАНИЯ — ФРАНЦИЯ
    - а) член 16, параграф 2 и член 19 от общата конвенция от 10 юли 1950 г.;
    - б) Допълнително споразумение № 4 от 10 юли 1950 г. към общата конвенция от същата дата, в редакцията на текста, която фигурира в добавения раздел № 2 от 18 юни 1955 г.;
    - в) дялове I и III от добавения раздел № 2 от 18 юни 1955 г.;
    - г) точки 6, 7 и 8 от общия протокол от 10 юли 1950 г. към общата конвенция от същата дата;
    - д) дялове II, III и IV от споразумението от 20 декември 1963 г. (социално осигуряване в областта Саар).
  7. ГЕРМАНИЯ — ИТАЛИЯ
    - а) член 3, параграф 2 и член 26 от конвенцията от 5 май 1953 г. (социална осигуровка);
    - б) допълнителното споразумение от 12 май 1953 г. към конвенцията от 5 май 1953 г. (изплащане на дължими пенсии за периода преди влизането в сила на конвенцията).
  8. ГЕРМАНИЯ — ЛЮКСЕМБУРГ
Член 4, 5, 6 и 7 от договора от 11 юли 1959 г. (уреждане на спора между Германия и Люксембург).
  9. ГЕРМАНИЯ — НИДЕРЛАНДИЯ
    - а) член 3, параграф 2 от конвенцията от 29 март 1951 г.;
    - б) членове 2 и 3 от Допълнително споразумение № 4 от 21 декември 1956 г. към конвенцията от 29 март 1951 г. (уреждане на придобити права от нидерландски работници съгласно германската схема за социално осигуряване в периода между 13 май 1940 г. и 1 септември 1945 г.).
  10. ФРАНЦИЯ — ИТАЛИЯ
    - а) членове 20 и 24 от общата конвенция от 31 март 1948 г.;
    - б) размяната на писма от 3 март 1956 г. (обезщетения за болест за сезонни работници в селското стопанство).
  11. ФРАНЦИЯ — ЛЮКСЕМБУРГ
Няма.
  12. ФРАНЦИЯ — НИДЕРЛАНДИЯ
Няма.
  13. ИТАЛИЯ — ЛЮКСЕМБУРГ
Няма.
  14. ИТАЛИЯ — НИДЕРЛАНДИЯ
Няма.
  15. ЛЮКСЕМБУРГ — НИДЕРЛАНДИЯ
Няма.
-

ПРИЛОЖЕНИЕ III

(член 37, параграф 2 от регламента)

Законодателства, посочени в член 37, параграф 1 от регламента, съгласно които размерът на обезщетенията за инвалидност не зависи от продължителността на осигурителните периоди

А. БЕЛГИЯ

Законодателството относно общата схема за инвалидност, специалната схема за инвалидност за миньори и специалната схема за моряци в търговския флот.

Б. ГЕРМАНИЯ

Няма.

В. ФРАНЦИЯ

Всички законодателства относно осигуровката за инвалидност, с изключение на законодателството относно осигуровката за инвалидност по схемата за социално осигуряване на миньори.

Г. ИТАЛИЯ

Няма.

Д. ЛЮКСЕМБУРГ

Няма.

Е. НИДЕРЛАНДИЯ

Законът от 18 февруари 1966 г. за осигуровката за неработоспособност.

ПРИЛОЖЕНИЕ IV

(член 40, параграф 3 от регламента)

Съответствие между законодателствата на държавите-членки относно условията във връзка със степента на инвалидност

БЕЛГИЯ

Държави-членки	Схеми, прилагани от институции на държави-членки, които са взели решение за признаване на степента на инвалидност	Схеми, прилагани от белгийски институции, по които решенията са задължителни в случай на съответствие			
		Обща схема	Схема за миньори		Схема за моряци
			Обща инвалидност	Професионална инвалидност	
ФРАНЦИЯ	1. Обща схема: — Група III (постоянен придружител) — Група II — Група I	} Съответствие	} Съответствие	} Съответствие	} Съответствие
	2. Схема за селското стопанство: — Пълна обща инвалидност — Две трети обща инвалидност — Постоянен придружител	} Съответствие	} Съответствие	} Съответствие	} Съответствие
	3. Схема за миньори: — Частична обща инвалидност — Постоянен придружител — Професионална инвалидност	} Съответствие Няма съответствие	} Съответствие Няма съответствие	} Съответствие Няма съответствие	} Съответствие Няма съответствие
	4. Схема за моряци: — Обща инвалидност — Постоянен придружител — Професионална инвалидност	} Съответствие Няма съответствие	} Съответствие Няма съответствие	} Съответствие Няма съответствие	} Съответствие Няма съответствие
ИТАЛИЯ	1. Обща схема: — Инвалидност – работници — Инвалидност - служители	} Съответствие	} Съответствие	} Съответствие	} Съответствие
	2. Схема за моряци: — Негодност за мореплаване	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие
ЛЮКСЕМБУРГ	Работещи — Инвалидност – работници — Инвалидност - служители	} Съответствие	} Съответствие	} Съответствие	} Съответствие

ФРАНЦИЯ

Държава - членки	Схеми, прилагани от институции на държави-членки, които са взели решение за признаване на степента на инвалидност	Схеми, прилагани от френски институции, по които решенията са задължителни в случай на съответствие											
		Обща схема			Схема за селското стопанство			Схема за миньори			Схема за моряци		
		Група I	Група II	Група III Постоянен придружител	2/3 инвалидност	Пълна инвалидност	Постоянен придружител	2/3 обща инвалидност	2/3 обща инвалидност	Постоянен придружител	Професионална инвалидност	2/3 обща инвалидност	Пълна професионална инвалидност
БЕЛГИЯ	1. Обща схема:	Съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие
	2. Схема за миньори:												
	— частична обща инвалидност	Съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие
	— професионална инвалидност	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие
	3. Схема за моряци	Съответствие (2)	Няма съответствие	Няма съответствие	Съответствие (2)	Няма съответствие	Няма съответствие	Съответствие (2)	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие
ИТАЛИЯ	1. Обща схема:												
	— инвалидност	Съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие
	— работници	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Съответствие	Няма съответствие	Съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие
	— инвалидност	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие
	— служители	Съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие
	2. Схема за моряци:												
	— нетрудност за мореплаване	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие
ЛЮКСЕМБУРГ	Инвалидност	Съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие
	— работници	Съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие
	Инвалидност	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие
	— служители	Съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие

(1) Само ако белгийската институция е признала, че работникът е негоден за работа под или над земята.

(2) Доколкото признатата от белгийските институции инвалидност е обща инвалидност.

ИТАЛИЯ

Държави-членки	Схеми, прилагани от институции на държави-членки, които са взели решение за признаване на степента на инвалидност	Схеми, прилагани от италиански институции, по които решенията са задължителни в случай на съответствие		
		Обща схема		Моряци Негодност за мореплаване
		Работници	Служители	
БЕЛГИЯ	1. Обща схема:	Съответствие	Съответствие	Няма съответствие
	2. Схема за миньори:			
	— частична обща инвалидност	Съответствие	Съответствие	Няма съответствие
— професионална инвалидност	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	
3. Схема за моряци:				
— негодност за мореплаване	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие
ФРАНЦИЯ	1. Обща схема:			
	— Група III (постоянен придружител)	} Съответствие	} Съответствие	} Няма съответствие
	— Група II			
	— Група I			
	2. Схема за селското стопанство:			
	— пълна обща инвалидност	} Съответствие	} Съответствие	} Няма съответствие
	— частична обща инвалидност			
	— постоянен придружител			
	3. Схема за миньори:			
	— частична обща инвалидност	} Съответствие	} Съответствие	} Няма съответствие
	— постоянен придружител			
	— професионална инвалидност			
— професионална инвалидност	Няма съответствие	Няма съответствие	Няма съответствие	
4. Схема за моряци:				
— частична обща инвалидност	} Няма съответствие	} Няма съответствие	} Няма съответствие	
— постоянен придружител				
— професионална инвалидност				
ЛЮКСЕМБУРГ	— Инвалидност — работници	Съответствие	Съответствие	} Няма съответствие
	— Инвалидност — служители	Няма съответствие	Няма съответствие	

ЛЮКСЕМБУРГ

Държави-членки	Схеми, прилагани от институции на държави-членки, които са взели решение за признаване на степента на инвалидност	Схеми, прилагани от люксембургски институции, по които решенията са задължителни в случай на съответствие	
		Инвалидност — работници	Инвалидност — служители
БЕЛГИЯ	1. Обща схема	Съответствие	Съответствие
	2. Схема за миньори: — частична обща инвалидност — професионална инвалидност	Съответствие Няма съответствие	Съответствие Няма съответствие
	3. Схема за моряци	Съответствие ⁽¹⁾	Съответствие ⁽¹⁾
ФРАНЦИЯ	1. Обща схема: — Група III (постоянен придружител) — Група II — Група I	} Съответствие	} Съответствие
	2. Схема за селското стопанство: — пълна обща инвалидност — две трети обща инвалидност — постоянен придружител	} Съответствие	} Съответствие
	3. Схема за миньори: — две трети обща инвалидност — постоянен придружител — професионална инвалидност	} Съответствие Няма съответствие	} Съответствие Няма съответствие
	4. Схема за моряци: — частична обща инвалидност — постоянен придружител — професионална инвалидност	} Съответствие Няма съответствие	} Съответствие Няма съответствие
ИТАЛИЯ	1. Обща схема: — Инвалидност — работници — Инвалидност — служители	Съответствие Няма съответствие	} Съответствие
	2. Схема за моряци: — Негодност за мореплаване		

⁽¹⁾ Доколкото признатата от белгийската институция инвалидност е обща инвалидност.

ПРИЛОЖЕНИЕ V
(член 89 от регламента)

Особен ред за прилагане на законодателството на някои държави-членки

А. БЕЛГИЯ

1. Разпоредбите на член 1, буква а), i) от регламента не се прилагат за самостоятелно заети лица или други лица, които получават медицинско обслужване съгласно закона от 9 август 1963 г. за създаването и организацията на схема за задължително осигуряване за болест и инвалидност, освен ако по отношение на това обслужване не получават същата закрила като заети лица.
2. За прилагането на разпоредбите на глави 7 и 8 от дял III на регламента от компетентната белгийска институция, детето се счита за отгледано в държавата-членка, на чиято територия пребивава.
3. По смисъла на член 46, параграф 2 от регламента, завършените осигурителни периоди за старост съгласно белгийското законодателство преди 1 януари 1945 г. се считат и за завършени осигурителни периоди съгласно белгийското законодателство по общата схема за инвалидност и схемата за моряци.

Б. ГЕРМАНИЯ

1. а) При отсъствие на съществуваща разпоредба съгласно германското законодателство за осигуровка за злополука, германските институции предоставят в съответствие с това законодателство и компенсация за трудови злополуки (и професионални болести), които са настъпили в Елзас-Лотарингия преди 1 януари 1919 г., отговорността за чиито разходи не е поета от френски институции в изпълнение на решението на Съвета на Лигата на нациите от 21 юни 1921 г. (*Reichsgesetzblatt*, стр. 1289), когато заинтересованото лице или неговите преживели лица пребивават в държава-членка;
- б) разпоредбите на член 10 от регламента не засягат разпоредбите, съгласно които злополуките (и професионалните болести), които настъпват извън територията на Федерална република Германия, и завършените периоди извън тази територия не дават основание за обезщетения или дават такова основание само при определени условия, когато лицата, които имат право на такива обезщетения, пребивават извън територията на Федерална република Германия.
2. а) За да се определи дали периодите, които съгласно германското законодателство се считат за периоди на прекъсване (*Ausfallzeiten*) или за допълнителни периоди (*Zurechnungszeiten*), следва да се считат за такива, плащаните задължителни вноски съгласно законодателството на друга държава-членка и осигуровката на друга държава-членка се считат за платени задължителни вноски съгласно германското законодателство и за осигуровка по германската схема за пенсионно осигуряване.

При изчисляване на броя на изтеклите календарни месеци от датата на включване в осигурителната схема и материализирането на риска не се вземат под внимание попадащите между тези две дати периоди, които се зачитат съгласно законодателството на друга държава-членка, както и периодите, през които заинтересованото лице е получавало пенсия.

- б) разпоредбите на буква а) не се прилагат за стандартния период на прекъсване (*pauschale Ausfallzeit*). Той се определя изключително въз основа на завършените осигурителни периоди в Германия;

- в) зачитането на допълнителен период (*Zurechnungszeit*) съгласно германското законодателство за пенсионното осигуряване на миньори допълнително подлежи на условието последната платена вноска съгласно германското законодателство да е внесена в пенсионно-осигурителен фонд за миньори;
- г) за отчитане на германските заместващи периоди (*Ersatzzeiten*) се прилага само германското законодателство;
- д) чрез дерогация от разпоредбата на буква г), за осигурените лица по германската схема за пенсионно осигуряване, които са пребивавали в германските територии под нидерландско управление в периода от 1 януари 1948 г. до 31 юли 1963 г., се прилага следната разпоредба: с оглед отчитане на германските заместващи периоди (*Ersatzzeiten*) по смисъла на член 1251, параграф 2 от германския закон за социалното осигуряване (*RVO*) или съответстващи разпоредби, плащането на вноски по нидерландски осигурителни схеми през този период се приравнява на период на заетост или упражняване на дейност, която подлежи на задължително осигуряване по смисъла на германското законодателство.
3. Когато се касае за плащания в германски осигурителни фондове за болест, задължителното плащане на вноските, посочени в член 26, параграф 2 от регламента, се спира до вземане на решение по исконете за пенсии.
4. За да се определи дали дадено дете получава пенсия за сираци, получаването на едно от обезщетенията, посочени в член 78, или на друго семейно обезщетение, отпускано съгласно френското законодателство за малолетни лица, които пребивават във Франция, се счита за получаване на пенсия за сираци съгласно германското законодателство.
5. Ако прилагането на регламента или на последващи регламенти за социално осигуряване предполага извънредни разходи за някои институции, които се занимават с осигуровки за болест, тези разходи могат изцяло или частично да се възстановяват. Федералното сдружение на регионалните фондове за болест, като орган за връзка (осигуровки за болест), взема решенията за такова възстановяване на разходи чрез общо споразумение с другите централни сдружения на фондовете за болест. Необходимите средства за извършване на такова възстановяване на разходи се осигуряват чрез данъци, които се налагат на всички институции, занимаващи се с осигуровки за болест, съразмерно на броя на осигурените при тях лица през предходните години, включително пенсионираните лица.
6. Ако компетентната институция за отпускането на семейни обезщетения в съответствие с глава 7 от дял III на регламента е германска институция, задължително осигурено лице за риска безработица или лице, което в резултат на такава осигуровка получава парични обезщетения по осигуровка за болест или съпоставими обезщетения, се счита за работник (член 1, буква а) от регламента).

В. ФРАНЦИЯ

1. а) Помощите за възрастни заети лица се отпускат, съгласно предвидените от френското законодателство условия за френски работници, на всички работници, които са граждани на други държави-членки, и които в момента на предявяване на иска пребивават на френска територия;
- б) същото важи за бежанци и за лица без гражданство;
- в) разпоредбите на регламента не засягат разпоредбите на френското законодателство, съгласно които за придобиване на правото на помощи за възрастни заети лица под внимание се вземат само периодите на

работа като заети лица или приравнените на тях периоди, които са завършени на територията на европейските и отвъдморските департаменти (Гваделупа, Гвиана, Мартиника и Реюнион) на Република Франция.

2. Специалните помощи и кумулативното обезщетение, които са предвидени от специалното законодателство за социалното осигуряване на работниците в мини, се предоставят само на работниците, които са наети на работа във френски мини.
3. Закон № 65-555 от 10 юли 1965 г., който предоставя на френските граждани, които упражняват или са упражнявали професионална или търговска дейност в чужбина, правото да се включат в схема за доброволно осигуряване за старост, се прилага за граждани на други държави-членки при следните условия:

— професионалната или търговската дейност, която поражда право на доброволно осигуряване съгласно френската система, не трябва да се упражнява или да е била упражнявана нито на френска територия, нито на територията на държавата-членка, чийто гражданин е работникът,

— при предявяване на иска си работникът трябва да представи доказателства, че е пребивавал във Франция в продължение на най-малко десет последователни години, или че задължително или по избор непрекъснато е бил субект на френското законодателство в продължение на същия период от време.

4. По смисъла на член 73, параграф 3 от регламента, изразът „семеини обезщетения“ включва:

- а) помощите за отглеждане на малко дете, предвидени в член L 516 от Кодекса за социално осигуряване;
- б) семейните помощи, предвидени в член L 524 и L 531 от Кодекса за социално осигуряване;
- в) компенсационните помощи за насрочени данъци, предвидени в член L 532 от Кодекса за социално осигуряване;

Въпреки това, това обезщетение може да се изплаща, само ако получената надница или заплата през срока на командироването подлежи на подоходно облагане във Франция;

- г) еднократната добавка към надницата или заплатата, предвидена в член L 533 от Кодекса за социално осигуряване.

Г. ИТАЛИЯ

Няма.

Д. ЛЮКСЕМБУРГ

Чрез дерогация от разпоредбите на член 94, параграф 2 от регламента, осигурителните периоди или приравнените на тях периоди, които са завършени съгласно люксембургското законодателство за осигуровките за пенсия за инвалидност, старост или смърт преди 1 януари 1946 г., се вземат под внимание с оглед прилагането на това законодателство, само ако правата, които са в процес на придобиване, следва да бъдат запазени до 1 януари 1959 г. или впоследствие да бъдат възстановени само в съответствие с това законодателство или в съответствие с действащи или подлежащи на сключване двустранни конвенции. Когато се прилагат няколко двустранни конвенции, осигурителните периоди или приравнените на тях периоди се вземат под внимание, считано от най-ранната от тези дати.

Е. НИДЕРЛАНДИЯ

1. *Осигуровка за болест за пенсионери, получаващи пенсия за старост*

- а) По смисъла на член 27 и/или 28, лице, което получава пенсия за старост съгласно нидерландското законодателство и пенсия съгласно законодателството на друга държава-членка, се счита, че има право на обезщетения в натура, ако, по целесъобразност при отчитане на разпоредбите на член 9, лицето отговаря на необходимите условия за придобиване на право на доброволно осигуряване за болест за възрастни лица;

- б) размерът на вноската за доброволно осигуряване за болест за възрастни лица, по отношение на съответните лица, които пребивават в една от другите държави-членки, възлиза на половината от направените в Нидерландия средни разходи за медицинско лечение на възрастно лице или на членове на неговото семейство.

2. *Прилагане на нидерландското законодателство за общото осигуряване за старост*

- а) Осигурителните периоди преди 1 януари 1957 г., през които получател, който не отговаря на условията за признаване на тези години за осигурителни периоди, е пребивавал на територията на Нидерландия след 15-годишна възраст, или през които, докато пребивава на територията на друга държава-членка, е упражнявал дейност като заето лице в Нидерландия за установен в тази страна работодател, също се считат за завършени осигурителни периоди съгласно нидерландското законодателство за общото осигуряване за старост;
- б) периодите, които следва да се вземат под внимание съгласно разпоредбите на буква а) по-горе, не се вземат под внимание, ако съвпадат с периоди, които са взети под внимание за изчисляването на дължимата пенсия съгласно законодателството на друга държава-членка по отношение на осигуряването за старост;
- в) по отношение на омъжена жена, чийто съпруг има право на пенсия съгласно нидерландското законодателство за общото осигуряване за старост, периодите на брак преди датата, на която тя е навършила шестдесет и петгодишна възраст, и през които е пребивавала на територията на една или повече държави-членки, също се вземат под внимание като осигурителни периоди, доколкото тези периоди съвпадат със завършените от нейния съпруг осигурителни периоди съгласно това законодателство и с периодите, които следва да бъдат взети предвид съгласно разпоредбите на буква а);
- г) периодите, които следва да бъдат взети под внимание съгласно разпоредбите на буква в), не се вземат под внимание, когато съвпадат с периоди, които са взети предвид за изчисляването на дължимата пенсия на въпросната омъжена жена съгласно законодателството за осигуряване за старост на друга държава-членка или с периоди, през които тя е получавала пенсия за старост съгласно това законодателство;
- д) разпоредбите на двете предходни букви се прилагат по аналогия за жена, която е била омъжена и чийто съпруг е бил субект на нидерландското законодателство за осигуряване за старост, или за когото се счита, че има завършени осигурителни периоди съгласно разпоредбите на буква а).
- е) посочените в букви а) и в) периоди се вземат под внимание за изчисляването на пенсията за старост, само ако заинтересованото лице е пребивавало в продължение на шест години на територията на една или повече държави-членки след петдесет и деветгодишна възраст и дотогава, докато лицето пребивава на територията на една от тези държави-членки.

3. *Прилагане на нидерландското законодателство за общото осигуряване за овдовели съпрузи и сираци*

- а) По смисъла на член 46, параграф 2 от регламента, периодите преди 1 октомври 1959 г., през които работникът е пребивавал на територията на Нидерландия след петнадесетгодишна възраст, или периодите, през които, докато пребивава на територията на друга държава-членка, е упражнявал дейност като заето лице в Нидерландия за установен в тази страна работодател, също се считат за завършени осигурителни периоди съгласно нидерландското законодателство за общото осигуряване за овдовели съпрузи и сираци;
- б) периодите, които следва да бъдат взети под внимание съгласно разпоредбите на буква а), не се вземат под внимание, когато съвпадат със завършените осигурителни периоди съгласно законодателството на друга държава за наследствените пенсии.

4. *Прилагане на нидерландското законодателство за осигуряването за неработоспособност*

- а) По смисъла на член 46, параграф 2 от регламента, периодите на платена заетост и приравнените към тях периоди, които са завършени съгласно нидерландското законодателство преди 1 юли 1967 г., се считат и за завършени осигурителни периоди съгласно нидерландското законодателство за осигуряването за неработоспособност;
  - б) периодите, които следва да бъдат взети под внимание съгласно разпоредбите на буква а), се считат за завършени осигурителни периоди съгласно законодателство от типа, посочен в член 37, параграф 1 от регламента.
-